EGYENRUHÁK
mérték utáni, felszerelési cikkek, kész férfi- és fiaruhák
BARTALIS ISTVÁN
ruhaüzletében
KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 26—47

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat
SIMON ISTVÁN
CÉGNÉL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26—43.
A m. kir. Csendőrség szállítója.

EGYENRUHA
Polgári szabóság, felszerelési cikkek
Gergely Béla
NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója
Megbízható, pontos kiszolgálás.

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
ÚRI SZABÓSÁG
ZALKA LAJOS
SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.
A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. • A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

PONTOS szolgálathoz pontos ÓRÁT! Arany, ezüst ékszert Mi
Optika, fotocikkek.
Gede Lajos
ÓRÁS- ÉS ÉKSZE-ÉSZNÉL
VÁSÁROLUNK
Székesfehérvár
Zita királyné-út 2. sz.

A legjobb úri és
EGYENRUHÁK
szabója
Kriston János
egyenruházati cikkek kereskedése
Budapest, VIII., Baross-tér 1. l. 8.
Telefon: 849—606

Egyenruházat HOKSÁRI
KELETI P.-U.-NÁL BAROSS-TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

Kedvezményes fizetésre
Jó Butort
Bertalanné
butorszalonjából vásároljunk bizalommal.
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT SZ. I. 3. Telefon: 322-121.
Vidékre árajánlatot küldünk.

VÁSÁROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Forraláshoz, melegítéshez, főzéshez szabadban, háztartásban célszerű, takarékos, veszélytelen a
CEROLUX
SZILÁRD ÉGŐTABLETTA
Denat. spiritusz helyett. Kapható drogériákban, fűszer- és festékkereskedésben.

CIPŐ, CSIZMA és mindennemű bőrkészítmény ápolására, fényesítésére a kiváló
Készíti KNAUSZ FERENC
vegyipari üzeme,
Budapest, III., Bécsi-út 137.
CSODAFÉNY CIPŐPASZTA

Mi a magyar gyártmányú
THEBRIS MÁSOLÓ IRONT HASZNÁLJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

A tudás abc-je a
Legujabb lexikon
Ára: kp. P 28.—, részletre P 34.— (havi 12.— P)
20.000 kérdésre ad választ. Mindenkinek szüksége van reá. Háborus szakácskönyv ára P. 6·40. Csendőrségi konyhákban sem nélkülözhető. Megrendelhető: FARKAS könyvkiadó és könyvterjesztő vállalat, Budapest, VI., Dessewffy-u. 40. Bármely megjelent könyv nálunk megrendelhető. Postai szétküldés

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek szállítója:
VITÉZEK
Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVETKEZETE
papírosztálya
Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám
(A csendőrlaktanya közelében.)

XXXIV. évfolyam. Budapest, 1944. március 16. 6. szám.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti: BENEDEK MIHÁLY alezredes
Segédszerkesztő: Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fő-utca 71. Telefon: 153-079
Előfizetési ára: Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő. Postatakarékpénztári csekkszámla: 25.342.
Megjelenik: minden hónap 1-én és 15-én.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy istani örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

A márciusi lélek.

Azon a régi márciusi napon is röpcédulák szálldostak a tavaszi szélben, a felszabadult magyar sajtó első szülöttjei, a nemzet lánglelkű költőjének riadója. Aki olvasta, hevesebben vert a szive, lángba borult az arca.

Ma is röpcédulákat kerget a szél, de nem a *Talpra magyar!* riadóját, hanem földalatti oduk hazug förmedvényét és repülőgépről szórt sejtelmes fenyegetéseket. Akinek kezébe kerül egy ilyen röpcédula, elgondolkozhatik a kettő közötti különbségen és rádöbbenhet arra, hogy bármennyire is változnak az idők, a magyar sors egy és ugyanaz. A kérdés mindig az: „.... rabok legyünk, vagy szabadok?", a választás mindig csak kettő között lehetséges: élet és halál között. A választáshoz is mindig az az egy lélek kell, a márciusi: a mély hazaszereteté, a halált is semmibe vevő férfias bátorságé, a virtusé, a becsületé, a gyengébbet sohasem bántóé, de a maga igazáért minden hatalommal szembeszállóé. A másik lélek, az örökké szolgálók meghunyászkodása ismeretlen nekünk, ezt az utat sohasem jártuk s erre nem is kényszeríthet senki emberfia, mert mindent meg lehet változtatni, csak a lelket nem.

A népek színes virágcsokrában a leggyönyörűbb virág a miénk. A magyarért lelkesedett a Nyugat népe s az egész új világ, ahányszor csak kiállott a gátra. Szabadságunk bajnokát: Kossuth Lajost éppúgy ünnepelte a világ minden kultúrnemzete, mint mi. Nagy nemzetek költőit ihlette meg hősi elszántságunk, idegen tömegeket ragadott magával az örökös túlerővel szemben vitéz helytállásunk, dúló harcokban is emberséges, lovagias gondolkozásunk.

A magyar szabadság ünnepén oda kell állítani ezt a képet a világ elé, de a magunk szeme elé is, mert bármilyen szenvedések várjanak is még reánk, nem tagadhatjuk meg magunkat. A legszörnyűbb megpróbáltatások kilátásba helyezésével sem térithet el bennünket senki nemzeti becsületünktől és történelmi feladataink teljesitésétől.

Mi látjuk azokat az eszközöket és módokat, melyeket a győzelem kivívásának szolgálatába állítanak egyes harcoló felek. Emberi együttérzéssel, de a sok vihart kiállott és megkeményedett katonanemzet szemével figyeljük a hátországok lakosságának szenvedését és a többé nem pótolható kultúrértékek pusztulását. Visszatekintünk a multunkba, amikor a mi tűzhelyeinket is irgalmat nem ismerő ellenség dúlta évszázadokon keresztül s alighogy átvészeltük az egyiket, jött a másik, minden égtáj felől. Véreztünk, szenvedtünk, de a kardot ki nem adtuk a kezünkből s becsületünk hófehér maradt. Másként nem tudtunk volna tenni akkor sem, ha mind egy szálig elveszünk. És éppen ezért ma is élünk, itt vagyunk, erősödünk! Ezzel a lélekkel nézzük a ma háborúját is s ehhez mutatják az utat nemzetünk vezetői is. Nemrég mondta az ország miniszterelnöke: *„Ameddig egy katonája van a nemzetnek, védeni fogjuk az ország határait minden erőnkkel s ennek a nemzetnek mindig lesz katonája erre a feladatra, mindig lesz ereje arra, hogy ezt parancsolóan, meg nem alkuvóan végrehajtsa."* — A honvéd vezérkar főnöke ezt üzeni: *„A katonaeszménytől áthatott magyar társadalomnak kell őrt állania a magyar végeken s amíg kard van a kezünkben, addig semmi hatalom nem tudja legyőzni a magyar fegyvereket!"*

Megnyugvást és erőt sugároz az a tudat, hogy a nemzetnek változatlanul ősi hivatását kell betöltenie: megállani ezen a földön, dacolva minden vésszel, külső és belső ellenséggel. Megállani, mert csak ez jelenti itt az életet s ha nem tesszük ezt, át kell adni a helyünket másnak.

Ehhez a harchoz kell megőrizni a lelkek erejét az idegháború jól ismert propagandájával, borzalmaival és azokkal az emberekkel szemben, akiknek a dolgok rendjében utolsó helyen áll a haza és a nemzet. Ez a feladat elsősorban a magyar csendőrre hárul, ezért ő felelős a nemzet minden fia előtt.

Csendőrségünk.

*Írta: dr. CSEH MIHÁLY hadbiró-vezérőrnagy.**

A m. kir. csendőrséggel kapcsolatos működésem során alkalmam nyílt az igen nagyra értékelt csendőrtestület jelenlegi fegyelmi és erkölcsi viszonyainak megismerésére. Az e téren szerzett örvendetes tapasztalataim késztetnek arra, hogy az alábbiakban az elismerés zászlaját hajtsam meg e kiváló testület minden érdemes tagja előtt.

A m. kir. csendőrség felállítása tárgyában rendelkező 1881. évi III. törvénycikk (a közbiztonsági szolgálat szervezéséről) ezt a testületet szinte államfenntartó erővel ruházta fel. Olyan feladatot rótt rá, amelynek hűséges, lelkiismeretes betöltése elengedhetetlen kelléke a nemzet boldogulásának, sőt bátran mondhatjuk: fennmaradásának.

Ha figyelembe vesszük, hogy Budapest székesfőváros, valamint a törvényhatósági és a megyei városok területének kivételével az egész ország a csendőrség munkaterülete s hogy ezen a viszonylag hatalmas területen az országlakosok nyugalmáért, a közbiztonság fenntartásáért, általában az állam és társadalom törvényes rendjéért való felelősség legelsősorban, közvetlenül reánehezedik, látjuk: hogy a rábízott feladat micsoda rendkívüli munkát igényel, mennyire próbára teszi — különösen válságos időkben — tagjainak legderekabbjait is.

A csendőrhivatással járó rendkívüli felelősség még békés viszonyok, az állami élet rendes menete mellett is állandó megfeszített munkát, ernyedetlen szorgalmat, vasfegyelmet és sok lemondást követvel a csendőrség minden egyes tagjától. Annál inkább, szinte hatványozott mértékben ma, háború idején, amidőn legilletékesebb helyekről szinte napnap után hangzanak el a legkomolyabb figyelmeztetések az állam létét kívülről és belülről egyaránt fenyegető, mind közvetlenebbé váló veszélyekre, amelyek legteljesebb belső összefogást, mindenki részéről legszilárdabb helytállást követelnek.

Elvitathatatlan, hogy csendőrségünk egészséges közszelleme, vasfegyelme világviszonylatban is kimagasló. Nagyban hozzájárul ehhez elsősorban az a tény, hogy csendőrségünk tagjai a csendőrségi szolgálatot valamennyien élethivatásul választják, hivatásukat szeretik, érte lelkesednek. Másodsorban: a megfelelő emberanyag helyes kiválasztása, a tökéletes szervezettség, elsőrendű kiképzés, mindenekfelett pedig a jóindulattal párosult szigorú, bölcs vezetés.

A csendőr — ha kell, éjt nappallá téve járja a falut, hegyet-völgyet, erdőt-mezőt. Felkeresi a legeldugottabb tanyát is, fáradhatatlan szorgalommal, figyelmének teljes megfeszítésével végzi nehéz feladatát, éberen őrködve a lakosság nyugalmán, az állam biztonságán. Ahol a jellegzetes kakastoll megjelenik, arról a helyről a bűnözők riadtan igyekeznek menekülni, míg a becsületes polgárokat a nyugalom és biztonság érzete tölti el. Ez a bizalom, ez a biztonságérzet a legszilárdabb alapja annak a megbecsülésnek, amellyel az állam minden tisztességes polgára csendőrségünk irányában adózik.

A csendőrségünket övező ez a nagy bizalom, a testület kivívta megbecsültetés és kiváltságos helyzet a mai nehéz, válságos időkben sem változott, jóllehet a rendkívüli idők csendőreinket szinte napról-napra mind itthon, mind a hadműveleti területen a legnehezebb feladatok elé állítják, olyan feladatok elé, amelyek bölcs tapintatot, a legnagyobb veszély közepette is teljes higgadtságot s ugyanakkor habozás nélküli, gyors cselekvést, elszántságot, önfeláldozásig terjedő tökéletes odaadást követelnek. Csendőrségünknek a rendkívüli viszonyok idején eddig tanusitott magatartása s az e viszonyokból folyó nagy megpróbáltatások között a csendőrség egyes tagjai által elkövetett, többnyire szolgálati túlbuzgalomból eredő bűncselekmények elenyészően kis száma és azok tekintetében szemléim során észlelt örvendetes javuló irányzat is biztos zálogai annak, hogy derék csendőrségünkre az elkövetkező, netán még súlyosabb megpróbáltatások idején is joggal számíthatunk.

Amilyen a parancsnok, olyan a csapat. Ez a régi, mélységes igazságot tartalmazó mondás áll a csendőrtestület vonatkozásában is. Az elért teljesitmény legfényesebb bizonyítéka annak, hogy e kiváló testület élén mindenkor rátermett, hivatástudattól eltelt s a vezetésükre bizott testületet teljes odaadással, szívvel-lélekkel irányító bölcs vezetők állottak és állanak ma is.

Isten óvja csendőrségünk fenkölt szellemét!

* A hadbíró tisztikar főnöke, a honv. minisztérium 13. oszt. vezetője.

MÁRCIUS 15.

Írta: AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN.

Akkor is dörgött, villámlott az égbolt,
nagy fergeteg járt a fejünk felett.
És mégis szép volt ez a nap, de szép volt!
Bő esőt hoztak terhes fellegek,
a lelkek földjén megázott a kéreg
s ekék indultak, hogy felhasogassák
az új ugart, mely gazdag kedvvel ontja
aranykalászod, szent magyar szabadság!

A nagy szántásra és a vig vetésre
emelkedtek-é tornyos asztagok?
Hét bő esztendő jött-é a kevésre
s a nép, mely annyit tűrt és hallgatott:
a jó magyar nép boldog lett-é végre,
hogy termését már nem mások aratják?
... Meddig égett a tisztult horizonton
csillagod fénye, szent magyar szabadság?

Segesvár sikján, Világos terében,
a porba hullott fényes csillagod!
A sorskorbács e szerencsétlen népen
végigvágott és lelkéig csapott!
Végzete újra átkos szolgaság lett:
a kezét-lábát vasbilincsbe rakták...
Csak Kufstein vára a megmondhatója,
hogy milyen rab lett a magyar szabadság!

... Majdnem száz éve s íme, ismétlődik
a sors útja e vén világ felett!
Orkán zúgatja rettentő erőit
s még tüzesebbek most a fellegek!
Ha mind lezúdul a villám fejünkre
s tűzbe borul a mélység és magasság:
nem hamvad-é el szent eszméd örökre
te visszaszerzett, féltett kincs: szabadság?

Ez volna csak a nagy tragédia!
Nem őrzi kincsét jobban senkise,
mint népünk minden hű s igaz fia!
Enélkül nincs mit keresnie
e földön! Nincsen célja és jövője!
Inkább kondítsák a halál harangját,
mintsem a börtön torka áhítozzon
utánad újra, szabadult szabadság!

... Én hiszem, hiszem erős, nagy hitemmel,
hogy ez az eszme győz, mert halhatatlan!
Hogy nem pusztulhat el a magyar ember,
ha hinni tud egy fényes virradatban,
mely előzi a lelkek éjszakáját
s a felhőket, mik egünk takarják!
Hiszem, hogy végig ott maradsz egünkön
mint álló csillag: szent magyar szabadság!

A sí a csendőrség szolgálatában.

Írta: FORRÁS ERNŐ hadnagy.

Fent a Kárpátok világában még öles hó takarja az erdőket, hegyoldalakat, völgyeket, szakadékokat. A borszéki sítanfolyam csendőrei után porzik a márciusi hó s aki gyalog indul neki, hogy bejárja ezt a vidéket, még az utakon haladva is hátrányban van a sível közlekedőkkel szemben, útról letérve pedig térdig, övig, sőt hónaljig süllyed a hóba télen és ember legyen a talpán, ha ott nem pusztul. Nagy havazásban vagy hófúvásban pedig úton sem járhat gyalogember, mert ilyenkor — nincs út.

Ezért a Borszéken felállított sítanfolyamnak nagy jelentősége van. Nemcsak azért, mert ezt a testet-lelket edző sportot meghonosítja a testületben, hanem elsősorban a csendőri szolgálat teljesebbé és eredményesebbé tétele szempontjából. Kárpátalja és Erdély bércei között települt őrseink hegyi szolgálata ezzel megoldást nyer az év minden szakában s az ország könnyebb terepén szolgáló őrsök járőrei is sok időt és erőt megtakarítva teljesíthetik nagy hó idején szolgálatukat, ha majd ott is bevezetik a sít.

Különösen azonban a magashegységek őrsei ma már nem nélkülözhetik a sít. Hogy miért, erről kívánok bajtársaimnak egyet-mást mondani.

Magas hegységeinkben már novemberben leesik a hó, magassága az egy, sőt másfél métert is eléri és április—május előtt nem igen tűnik el. Ennek a hatalmas akadálynak régen nem volt nagy jelentősége, mert ilyen időkben általában megszünt az élet a hegyekben s a csendőrnek nem volt sok keresnivalója ott. Most azonban megváltozott a helyzet. A sí-sport hatalmas fejlődésével az összes számottevő magaslatokat túristák, kirándulók százai lepik el. A csendőrjárőrnek tereptárgya mostmár minden menedékház, ahol ez a sok idegen az ország minden részéből megjelenik. Ahol ennyi az ember, ott megterem a bűn is. Szükség van tehát kiadós megelőző szolgálatra és pedig nemcsak a bűncselekmények megakadályozása s az idegenrendészet ellátása miatt, hanem szerencsétlenségek és veszélyek elhárítása, illetve ilyen esetekben azonnali segélynyujtás és mentés céljából is. Köztudomású, hogy a hegyek között, nagy hóban sok veszély leskelődik a tömegesen megjelenő túristákra és síelőkre. Bár túrista- és síszabály az, hogy egy ember sohse induljon útnak ilyen helyen, mégis kevesen tartják ezt be. És ilyenkor éri éppen baleset az embert. Ki tud itt segíteni, ki találja meg a bajbajutottat, ha nem a portyázó csendőrjárőr, aki mindig ott jelenik meg, ahol baj van s ahol segítségre van szükség. Természetesen az ilyen mentőszolgálatot csak síléccel tudja végezni s a sebesültet is csak síszán segítségével tudja elszállítani.

A sí azonban ma már nemcsak a sportember közlekedési, jobbanmondva sport, eszköze. Elterjedése olyan általános, hogy az orvvadász is ezzel indul cserkésző útjára a havasok rengetegébe s a csendőr csak úgy léphet fel vele szemben, ha legalább azokéhoz hasonló a közlekedési és haladási lehetősége s ha a mély hóban bukdácsolás ki nem meríti teljesen addig, míg tulajdonképpeni szolgálatteljesítésre kerül a sor.

Ezért fontos, hogy most már elsősorban a hegyvidék őrsein meghonosodjék a sí s vele a szakszerű téli hegyi szolgálat.

Igaz, hogy a magyar csendőr eddig sem ismert akadályt, ha kötelességét kellett teljesíteni. Felvételeim tanuskodnak arról, hogy derékig érő hóval is megbirkózott s olyan teljesítményt nyujtott ezzel, amire példát alig találunk.

Szemtanuja voltam a következő esetnek:

Fennt töltöttem a karácsonyi szabadságomat egy menedékházban, a havasok világában. A legközelebbi falu 12 km-re volt, 900 méter szint különbséggel alattunk. Egyik este nagy hóvihar tombolt odakint, valósággal ítéletidő. 10 óra körül, amikor a menedékház lakói aludni készültek, belép az ajtón egy csendőrjárőr. „Jó estét!", köszönt a járőrvezető s az ebédlő közepén megállnak. Puska lábnál, alakjuk mozdulatlan, mintha vasból öntötték volna. Arcukra a vihar és a fagy rozsda-vörös patinát égetett. A megdöbbenés halk moraja futott végig a vendégek ajkán. Arcukra az őszinte csodálkozás ült ki. Ezután halk megjegyzések röppentek el. „Barátom! Magyar csendőrök, még a pokolba is elmennek, nincsen előttük akadály. Első a szolgálatuk." „Na, de ilyet, hiszen ha most egy kutyát kizavarnak, 2 óra alatt az is kimúlik. Miféle emberek ezek?" „És nézd, hogyan állnak, mintha egyszerű sétából jöttek volna! Olyanok, mint a sudár fenyők!" A gondnok s a szakácsnő futottak, hogy valami vacsorát és forró teát hozzanak. Mindenki látható tisztelettel pillantott rájuk s csodálták a kötelességteljesítés néma hőseit, akik

minden viharban megállják helyüket s vigyázzák embertársaik biztonságát. Senki sem vette észre rajtuk *8 óra hosszat tartó útjuk* fáradalmát. Elleplezték azt hallgatásukkal, komoly nézésükkel. Csak a csendőrszem vette észre, hogy az emberi teljesítőképesség határát ők sem léphették át nyom nélkül. Rövid körülnézés után eltűntek s ágynak dőltek. Feladatuk, mely útjuk célja volt, az idegenellenőrzés, a vendégkönyv megtekintése másnap reggelre maradt. Olyan ember nem termett a földön, aki ezt a munkát ilyen teljesítmény után még el tudta volna végezni. De nem is mulasztott vele a járőr, mert még a rablógyilkos sem tudott volna kereket oldani abban a rettenetes hóviharban, éjjel.

A másnapra előírt feladat teljesítését már megakadályozta a nagy hó. „X. völgyben a vadászháznál orvvadászokra 1 óra les", így szólt a szolgálati lap parancsrovata. A járőr letért az útról, hogy az oldalban lejusson meghatározott helyéhez. De 10 méter megtétele után hónaljig süllyedt a hóba. Vissza kellett térnie, mindkét könyökét erélyesen felhasználva, valósággal visszaevezett a mély hóban. Örülök, hogy megörökíthettem ezt a helyzetet, melyet látni kell, hogy elhihesse az ember! Íme az alábbi kép:

Az úton mégis jobb volt, ott „csak" térdig ért a hó. Ezen az úton mentek hát tovább. Így érkeztek meg a megelőző este is, a hóförgetegben, amelyben mindenki más eltévedt és megfagyott volna, csak ők nem, a havasi járőr, mely minden fát ismer. Az után tájékozódik, mert út, amint a képen látható — nincs! S a hóviharban az Északi sarkcsillag sem mutatja az irányt.

Úttalan úton.

A járőr valósággal evez a mély hóban

Nem tudom, mit írt a járőr a lestartásra vonatkozólag a szolgálati lapjába. Magyar csendőrhöz méltóan biztosan az igazat, és pedig azt, hogy a vadászház a nagy hó miatt nem volt megközelíthető. Ezt senki nem ellenőrizhette, mert amint ott portyázni, úgy utánportyázni sem lehetett síléc nélkül.

Ez a kis történet megvilágítja a sível teljesítendő szolgálat szükségességét. Télen, nagy hóban a sí mindenütt — az Alföld közepén is — kiváló közlekedési eszköz, magas hegységben pedig teljes egészében nélkülözhetetlen. A síléc ott nemcsak a gyorsaságot jelenti, hanem megszüntet minden akadályt és fenntartja a csendőr testi és szellemi állóképességét. Szükségünk van a sí adta gyorsaságra. Ha balesetről értesül az őrs, gyors segélyt kell nyujtania és sí nélkül nem lehetséges az.

Az alföldi nagy távolságok és a homokos terep megteremtette a lovas csendőrt, a gépkocsik rohamos és nagyarányú elterjedése életre keltette a közlekedési őrsöket, a sí bevonulása a sport és a téli közlekedés szolgálatába pedig életre kelti a síző csendőrt. Ezzel egy csapásra megváltozik a szolgálat a havas hegységekben is.

Temérdek idő és fáradság megtakarítását jelenti ez s amellett a csendőr egyenlő félként léphet fel a hegyeket ellepő sízőkkel szemben (már akivel feltétlenül kell, igen alapos ok nélkül ne zaklassa a sportolókat!). Rossz képet mutat a mély hóban a gyalogos járőr a síző mellett, azonfelül nagy hátrányban is van, amit jól szemléltet a következő kép.

A gyalogos járőr nagy hátrányban van a síelővel szemben

A sí meghonosítása a testületben haladást jelent a korral, hatalmas lépést a szolgálat meggyorsítása, könnyebbé és eredményesebbé tétele terén, eddig megközelíthetetlen területek bevonását a csendőr ellenőrzési körébe s ezzel a téli időszak közbiztonsági viszonyainak általános szilárdulását.

A síjárőr nagy gyorsasággal, hosszú útvonalat tud leportyázni: hegynek fel 4—5 km-t, lefelé 20—30 km-t óránként.

EMLÉKEZZÜNK!

Flerik Gábor *őrsvezető, címz. őrmester, a nagyszalánci őrs parancsnoka, 1899 március 21-én Nagyszalánczon bosszúnak esett áldozatul.*

Szücs István *kerékteleki őrsbeli csendőrt 1925 március 24-én a veszprémi lőtéren egyik bajtársa, mint jelszót véletlenül agyonlőtte.*

Koblicska József *metesdi őrsbeli csendőrt 1910 március 27-én bosszúból hátulról agyonszúrták.*

Kamuty Lajos *főhadnagy, az ungvári 2. szakasz parancsnoka, a vörös uralom miatti hazafiúi kétségbeesésében 1919 március 27-én Kisvárdán agyonlőtte magát.*

Pilise István *tornyiszentmiklósi őrsbeli csendőr 1943 március 27-én az orosz harctéren hősi halált halt.*

Misics Miklós *magyarcsernyei őrsbeli csendőrt egy ellenszegülő Tóba községben 1898 március 31-én agyonszúrta.*

PORTYÁZÁS

Megjött a tavasz *anélkül, hogy a telet igazán megéreztük volna, hála érte az Égnek. Mert a kemény tél mindig megsokszorozza a gondokat. Mi szeretjük a nap melegét s nehéz szívvel köszönünk el tőle őszönként. Nem szeretjük a fagyot és a hóvihart. A mi időjárásunk szélsőséges, ami megvan másutt is, de mi valahogyan inkább a melegre hajló túlzásokat viseljük el könnyebben, mint a hideg komiszkodásait. Az arató magyar nem panaszkodik a forró fényözönre, de a hideg elől behúzza a nyakát és bebújik a kuckóba.*

Így van ez akkor is, amikor tüzelő bőven akad, mennyivel nagyobb dolog tehát a puha tél mostanában. Olyan jót tett velünk az időjárás, hogy alig mérhetjük fel a jótéteményt. Pénzben, meg más dolgokban is. Mind az összeség, mind az egyes szempontjából. Az időjárástól függ akárhányszor egészen fontos dolgok megoldása. Rossz időben ingerültebbek az emberek s amit napsütésben elintéznének két okos szóval, abból pofozkodás lesz. Számtalan változata van ennek a hatásnak. Elmegy egészen az akaraterőig, amit a sötét idő lankaszt, a kemény idő pedig bénít. A jellemnek kell aztán előjönnie, hogy ellensúlyozza ezeket a hatásokat.

Okos ember tudja ezt és akkor sem felejti el, amikor megrohanja a köd, zápor, fagy, meg hóvihar, nem is beszélve ezek nyomán a csúzról. A hangulatát senki nem tudja teljesen függetleníteni ezektől a hatásoktól, de azt már nem szabad engedni, hogy a szavaiba és a cselekvéseibe is belekontárkodjanak ezek a külső erők.

Ez nem mindig könnyű feladat. És nem is olyan jelentéktelen kicsiség, mint sokan hinnék. A májusi nap verbuválja a szerelmeseket, a novemberi köd válópereket indít el. Családi béke, barátság, üzletkötés, intézkedések dolgába az időjárás is beleszól, annál, aki nem számol vele. Az emberek nagyobbik része pedig ilyen.

•

Minéj fejdébben *kéjem — mondta a kislány, mikor az új sapkáját a fejibe nyomták. Megfigyelte a nagyokat, hogy jóferdén hordják ezeket a kis pamut-tányérkákat, némelyik majd a fülére akasztja. Hát ő is így akarja.*

A divat már a selypítés korában hódít. Nem bántjuk a divatot, az nem hiba, ha a változatosat, meg a szépet szeretjük, csakhogy a divat meg a szép nem mindig egy. Inkább többször van az, hogy a divat egyszerűen csak divat és semmi más, akkor pedig már hiba van a kréta körül.

Külföldi lapokban egyre gyakoribb kép az egyenruha. Nemcsak a katonai, hanem általában az egyenruha, az egyformára fogott öltözködés. A nőkön is. Ennek okáról nem kell sokat mondani, mivel nagyon természetes, hogy a leegyszerűsített és általánossá tett s főleg nem változékony öltözködés sokkal gazdaságosabb a divatosnál. Jobb időkben sok ruha azért kerül az ócskáshoz, mert kiment a divatból, de máskülönben akár évekig megtette volna azt a szolgálatot, hogy véd a hidegtől, esőtől, forró naptól, ami voltaképpen a ruha célja.

Jó lenne nálunk is egy kis önkéntes egyenruházkodást megkezdeni. Ennek jelszava lehetne: addig hordom, amíg az anyaga bírja. Nem dobok el és nem kótyavetyélek el egy centit sem, amíg bírja a strapát. Legyen ma az a divatos, ami megvan, ami használható. A textil-feketepiacon óriási üzleteket lepleznek le időnként. Ennek a töméntelen anyagnak legalább a fele a divat gyomrában válik semmivé. Nagy kár érte.

Ebben az értelemben vagyunk ellenfelei a divatnak ma, amikor nincs miből divatozni. Jön a tavasz, hol a tavaszi kabát? Hol a hupikék félcipő, ilyen táska, meg olyan kalap? Ha másnak van, nekem is kell legyen, megköveteli a társaságom és hogy mi minden más követeli meg, arra ok és ürügy csőstől akad.

Láttunk mostanában egy nagyon előkelő és gazdag hölgyet. Az egyszerűség szobra. Hócsizmája kicsit már hályogos csillogású, nem mai portéka. És nem lett tőle kevésbbé előkelő. Az igazi ízlés a vadonatúj és kiabálót nem szereti. Nemcsak anyagszűke időben, de máskor sem. Ezt meg kellene mindenkinek tanulnia most azért, mert hasznos, később pedig azért lesz jó, mert az ízlés egyszerűsödése és csiszolódása csiszolja magát az embert is mindenképpen.

*

Azt mondják, *hogy néhány évszázad mulva a hatvanéves ember lesz a kamasz, a százhúszéves a felnőtt, százötvennél jön a delelés, száznyolcvannál pedig az öregedés egészen kettőszázig.*

Emlékszünk még, hogy évtizedekkel ezelőtt a generációt — átlagos életkort — harminc esztendőkkel mérték. Az ötvenen túljutott ember öregnek számított. Most már a hetvenes kezd öregnek számítani. Jóformán a szemünk előtt növekszik az emberi életkor, hát az a kétszázéves kilátás nem is hihetetlen. És ha az ember az ujját sem mozdítaná a fejlődésért, az maga is biztosítaná. Képzeljük el, hogy a nyolcvanéves ember még fiatal. Akkor kezdené értékesíteni a sok tapasztalatot és bölcsességet, amit addig összegyüjtött, meg amit még azután gyüjtöget. Sok tudás az öregkor gyengeségei nélkül, itt a kilátások alig elképzelhetően termékenyek. Kiérnek majd olyan felfogások, ismeretek, szokások, amikről ma talán nem is álmodhatunk. Az emberek zöme okos, biztonlátó lesz és nemesebb felfogású. Nyilvánvalóan türelmesebb is, jobbszándékú, elnézőbb. Munkájában nyoma sem lesz a hebehurgyaságnak. Minden cselekedet meggondoltan történik s a kimondott szavak okosak, szilárdak lesznek.

Igen ám, de akkor húszévig kellene őrmesternek, újabb húszig törzsőrmesternek lenni s a próbaszolgálat tíz évig tartana legalább. Mi lenne a rossz házasságokkal, meg a többi elfuserált rosszal? Az ember húszéves korig ovodába járna, hatvanas korban érettségire, százhúszéves koráig enné a silány legénykosztot és stoppolná maga a harisnyáit. És akadna-e asszony, aki elismerné az első százat?

Mégsem olyan egyszerű hát a dolog. Ne irigykedjünk a jövendőbeli kétszázévesekre. Van az emberi életben valami, ami nincs időhöz kötve s ha az a valami megvan valakiben, annál az egy nap is olyan kerek emberi élet, mint a kettőszáz vagy kettőezer év. Hiszen az is micsoda semmi az ezerhez, százezerhez, a — végtelenhez!

Nem izgulunk az ilyen kétszázas híreken. Legfeljebb az lenne jó benne, hogy sokáig — legalább húszévig — lehetne megszakítás nélkül horgászni és nézni a nádiverebet, amint a vízipatkányt veri el a fészkétől. Mert ezt időtlenül lehet csinálni.

*

Azt is *mondják, hogy a soványak hosszabb életűek, mint a kövérek.*

Végre egy kellemes hír a soványak számára. Azokat ugyanis szüntelenül parentálják. Ha sovány ismerősöddel találkozol, feltétlenül megkérdezed, miért fogyott már megint, miért nem vigyáz magára, pedig temagad sokszor vagy még soványabb, mint a kérdezett. Ha a soványember olyan tempóban fogyna, amilyen szorgalmasan ezt közlik vele, már régen éter lett volna belőle, holott nem más ő, mint a nadrágszíj, ami annál szívósabb, minél több a repedés rajta. Most végre tudományos alapon megbíztatjuk, hogy sose búsuljon, mert jobb kiálló bordákkal tovább élni, mint zsíros bordákkal kevesebb ideig.

Azért a kövérek se búsuljanak. Ha kurtábban is élnek, de vígabban. Ahová a kövérember beteszi a lábát, oda vele megy a jókedv is. Mindenki felderül és azzal üdvözlik, hogy nagyszerű színben van, de neki soha nem mondanák, hogy már megint hízott. Minél kövérebb, annál tapintatosabban kerítik a kényes kérdést nem úgy, mint az üldözött soványoknál.

Mindez céltalan tréfának hangzik, pedig nem így van az. Az igazi soványak és igazi kövérek számára nem tréfadolog ez, nekik ez szüntelen problémájuk és nem egyszer — sőt sokszor — irigykednek is egymásra, úgy titokban és el kell ismerni, hogy eddig mégis a soványak húzták mindig a rövidebbet.

Hát most fel a beesett arcokkal, mert ha savanyúan is, de tovább és könnyebben szuszognak, mint a vidám, de a tarkójukat suttyomban folyton törülgető kövérek.

Legjobb azért mégis a csendőrnek, aki ritkán sovány és ritkán kövér, hanem többnyire olyan derekas, erős, könnyed és mégis szilárd testű. Felezze meg nyugodtan a kövér-sovány életkort és ügyeljen a rugalmasságára. Mert az az igazi.

A pandurok a hadsereg szolgálatában legelőször az 1701—1714-ig tartó spanyol örökösödési háborúban tüntek fel, mint a megyék részéről felállított és jenntartott tábori csendőrféle biztonsági csapat. Kis számban mint könnyű gyalogság is szerepeltek már 1701-ben. Az osztrák örökösödési háború alatt (1741—1748.) híressé váltak Trenck Frigyes báró horvát pandurjai (későbbi 53. gy.e.). A pandurok a magyar közéletben a csendőrség felállításáig, 1882-ig szerepeltek. A katonasághoz azonban később már semmi közük sem volt, hanem polgári rendészeti intézmény voltak, melyet minden megye külön tartott fenn magának.

A borszéki őrs járőrének szolgálatából

Hegynek fel...

Indul a járőr...

A sitanfolyam hallgatói között.

Lépten-nyomon sielőkkel találkozik.

v. Balázs-Piri ezds. felv.

A finnek történelme.

Írta: TORNAY KÁROLY ny. őrnagy.

Van-e magyar ember, aki ne tudná, hogy messze fent északon van egy ország, melynek népe faji rokonságban van velünk? Ha régebben volt is, azok után a dicsőséges harcok után, melyeket finn testvéreink vívnak az oroszokkal szabadságukért, bizonyára nincsen. A mostani háború különben a rokonságon túl szoros fegyverbarátságban, sőt szabadságunk és függetlenségünk kérdésében, tehát legnagyobb életkérdésünkben is, oly erős kapcsolatot teremtett közöttünk, ami ezután bizonyára mindaddig fenn fog állni, amíg magyar és finn ember él a földön.

A finnek szintén a turáni népek ősi ázsiai központjából származnak, de hogy ezt a központot mikor s milyen körülmények között hagyták el és mikor telepedtek le mai hazájukban, arról csak keveset tud a történelem. Első országukat a mai Perm vidékén alapították. Innen az oroszok tovább szorították őket nyugat felé mai hazájukba, hová kb. Kr. u. 600-ban érkeztek. Ősfoglalkozásuk a halászat és vadászat volt, de némi földmivelést is űztek. Kitűnő kovácsok voltak. Kardjukat vasból készítették. Ismerték az ezüstöt és a rezet is. Pénzük nem volt, s áruért áruval, rendesen prémekkel fizettek. Laza társadalmi közösségben éltek, nemeseik s fejedelmeik nem voltak. Minden község élén egy-egy főember állott ,aki a vitás kérdésekben szokástörvények szerint tett igazságot. Sámánhitűek voltak.

A finnek általában zárkózott természetűek, de ha megszeretnek valakit, azért nagy áldozatokra is képesek. Lassú vérmérsékletűek, szeretik az egyedüllétet. Fontolgatók, de ha elhatározták magukat valamire, akkor azt erélyesen végre is hajtják. Erősek és szívósak. Egyéni hajlandóságúak s a szabadságot mindennél többre becsülik. A lélekszámuk kereken 4 millió s ebből 3,200.000 él az országban, 300.000 Oroszországban, 200.000 az Egyesült Államokban, a többi pedig szétszórva a különböző országokban, legtöbb a Skandináv-államokban és Kanadában.

Finn testvéreink történelme — éppen úgy, mint a miénk, — szenvedéssel teli, véres történelem. Voltak jó esztendeik is, amikor a sors rájuk mosolygott, de úgyszólván csak kivételesen. Letelepedésük óta egyebet sem tettek, mint a szabadságukért küzdöttek és azért küzdenek ma is. Kezdetben a szomszéd svédektől kellett sokat szenvedniök. Úgy védekeztek ellenük, hogy maguk is át-átcsaptak a svéd földekre és ahol tudtak, kárt csináltak. Hirtelen megjelenésükkel mindenütt rémületet keltettek. A falvakat felgyujtották, a férfiakat megölték, az asszonyokat és gyermekeket azonban nem bántották, hanem a zsákmánnyal együtt elhurcolták. Így pusztította egymást a két nép váltakozó szerencsével mindaddig, míg azután svéd részről — hogy úgy mondjuk, — hivatalosan indítottak a finnek ellen háborút, mégpedig keresztes háborút. Ez 1157-ben történt, mikor is Szent Erik svéd király leverte őket, ami alkalmat adott arra, hogy a népet a keresztény hitre kényszerítsék. Az erőszakos térítés ismét sok áldozatot kívánt a finnektől. Akik nem akarták megkeresztelkedni, azokat egyszerűen kivégezték. A finn ellenállásnak azonban meg volt a maga oka. A finnek észrevették, hogy a nagy buzgóság hóditási szándékot takar s ezért a térítésben, éppen úgy mint másfél évszázaddal előbb a magyarok, szabadságuknak veszélyeztetését látták. Az ellenszegülők *Lalli*, a finn Koppány vezetésével fegyvert is fogtak és a hóditókat a térítő papokkal együtt kiverték az országból.

A svéd terjeszkedési törekvéseket nem néztek jó szemmel az oroszok sem. Irigyek voltak és irigységükben felajánlották segítségüket a finneknek. Ez a segítség természetesen éppen olyan átoknak bizonyult, mint a svéd erőszakoskodás. A kivert svédek helyett most az oroszok erőszakoskodtak s pópáik térítgették őket. A finnek szabadságuk védelmében kénytelenek voltak ellenük fordulni. Több ütközetben megverték az oroszokat s azután pedig feladva minden jóindulatukat, melyet addig a keresztény hit iránt tápláltak, dühükben kereszténnyé lett testvéreiket kezdték öldösni, úgyhogy földjükön szinte teljesen kiirtották a kereszténységet.

A 13. század elején a svédek újabb kísérletet tettek a finnek leverésére s ezúttal nagyobb sikerrel. 1273-ban végleg leverték őket és Finnország keleti részeit is birtokukba vették. Birger svéd herceg ekkor alapította a mostani háborúból jól ismert Viipuri — svéd nevén Viborg — városát.

Az oroszok természetesen szintén ki akarták terjeszteni hatalmukat Finnországra s ennek következtében a svédek és oroszok között kitört a háború, mely egész Finnországot csatatérré változtatta. Az oroszok végül is kénytelenek voltak engedni és a svédek hatalmát egész Finnországra elismerték. A finnek ettől az időtől kezdve svéd, majd orosz szolgaságban éltek, egészen az első világháború végéig.

A svédek Finnországot mint hercegséget csatolták országukhoz s a finneknek megadták azt a jogot is, hogy küldötteikkel résztvehessenek a svéd királyválasztáson. Viszonylagosan nyugalmas idő köszöntött ekkor a finnekre, de nem sokáig tartott. Az oroszok ugyanis nem nyugodtak bele a svéd győzelembe s ezért be-betörtek az országba, úgyhogy a svédek a határok védelmére kénytelenek voltak erődítményeket emelni. Ekkor alapították Olafs-borgot, Oláfvárát, és Viipurit is megerősitették. 1495-ben az oroszok döntő csapásra határozták el magukat. Nagy sereggel betörtek az országba. Tíz évig tartott ez a háború, leírhatatlan nyomort és szenvedést zúdítva a finnekre. Végül is ismét a svédek győztek. Az oroszok kénytelenek voltak 1504-ben fegyverszünetet kötni, ami azonban a határvillongásokat nem szüntette meg.

A svédek közben teljesen berendezkedtek az országban és a saját törvényeiket tették kötelezővé. Ettől az időtől kezdve a finn nép sorsa egészen összefonódott a svédekével, annyira, hogy a két nép szinte egynek érezte magát. A jó viszony jó hatással volt az ország fejlődésére s emelkedett a nép jóléte is.

A nyugalmas állapotnak azonban véget vetett a hitújítás, ami több belső fegyveres összeütközést okozott. A svéd királyok kedveztek a mozgalomnak. Ilyen körülmények között a finnek néhány évtized leforgása alatt áttértek a lutheránus hitre. A küzdelmek fájdalmasak voltak, de nemzeti vonalon bizonyos hasznuk is volt: a szolgasággal már-már megbarátkozni kezdő finnek nemzeti öntudatát felébresztették és felfokozták, annyira, hogy mindenben a saját akaratukat törekedtek érvényesíteni. Ez a svédeknél természetesen visszahatást szült. Ismét erőszakoskodni kezdtek a finnekkel, nagy adókkal sujtották őket, elszedték a fegyvereiket és végül is elnyomták minden megmozdulásukat.

A lenti-i csendőrszázad. Pihenő alatt erre is futja az erőből. Dr. *Gadányi* fhdgy. felv.

A 16-ik század második felében megint háború szakadt a finn népre. Svédország Karéliát és más határvidékeket akart az oroszoktól visszafoglalni, ami 1617-ben sikerült is neki. A finnek ezután néhány évtizedet ismét viszonylagos nyugalomban töltöttek. Ennek az időnek Nagy Péter orosz cár fellépésével szakadt vége. Nagy Péter, amikor látta, hogy a svédek Lengyelországban vannak elfoglalva, megkezdte a liv földek és a finn tengerpart meghódítását, a poltavai ütközet (1709) után pedig, amikor a svédek hatalma hanyatlani kezdett, majdnem egész Finnországot elfoglalta. 1719-ben azután az oroszok a tengeren át Svédországban partra szálltak és egészen a fővárosig hatoltak. A harcoknak a nystadti béke vetett véget 1721-ben, mikor is az oroszok Finnországot Livland, Észtország, Ingermanland és Karjala ellenében visszaadták a svédeknek. A finnek szenvedései azonban a béke után sem enyhültek. Most III. Gusztáv svéd király nem tudott belenyugodni az oroszok győzelmébe és hogy az elvesztett területeket visszaszerezze, 1788-ban megtámadta az oroszokat. Arra számított, hogy csak gyengébb erőkkel kerül szembe, mert az orosz hadsereg zöme délen, a török háborúban volt lekötve. Ez igaz volt, de a Finnországban működő orosz haderő mégis elégséges volt ahhoz, hogy a svéd támadást kivédje, ahhoz viszont, hogy döntően megverje a svédeket, kevés. Ilyen körülmények között a háború 1790-ben eredménytelenül végződött.

Finnország történelmében nagy fordulatot okozott az oroszok friedlandi vereségé, melyet 1807 nyarán Napoleon francia császártól kellett elszenvedniök. A vereség után Sándor cár Tilsitben találkozott Napoleonnal. A két uralkodó személyesen tárgyalta meg a kötendő béke feltételeit s ennek következményeképpen szövetségre is lépett egymással. Ennek alapján a cár elismerte, hogy Napoleon Európa nyugati felén uralkodjék, viszont Napoleon elismerte a cár uralmi jogát Kelet-Európa fölött. Megegyeztek abban is, hogy Anglia ellen közösen lépnek föl. Minthogy pedig Svédország a franciákkal szemben Anglia oldalán állott, a tilsiti szövetség természetes következményeképpen, Oroszország Finnországon át megtámadta Svédországot. Ezt annál is inkább megtette, mivel Napoleon Finnországot a cárnak igérte jutalmul, ha mellé áll Anglia ellen. Az orosz hadsereg 1808-ban hadüzenet nélkül lépte át a finn határt. A finnek között ekkor már többen voltak, akik úgy gondolkoztak, hogy ha nem akarnak elpusztulni, akkor el kell szakadniok a svédektől és az oroszokhoz kell csatlakozniok. Ennek ellenére a finn csapatok mégis megtámadták az oroszokat, de azután svéd parancsra visszavonultak. Az oroszoknak így egész könnyen sikerült az ország nagyobbik felét birtokukba venniök. Az oroszok Finnországot eleinte mint szövetséges hatalmat akarták birodalmukhoz csatolni, de a könnyű győzelem arra indította őket, hogy mint hódított tartományt kebelezzék be. Ez a szándék a finneket annyira elkeserítette, hogy, függetlenül a svéd parancsnokságtól, saját elhatározásukból hirtelen megtámadták az orosz sereget és szétverték. A futó oroszok a vereség után némi erősítést kaptak és így próbáltak a finneknek ellentállni, akik azonban másodszor is megverték őket, bár számra nézve kevesebben voltak. A szégyenletes vereség azután arra indította az oroszokat, hogy minden rendelkezésükre álló erejüket a finnek elé vessék. Így sikerült is nekik a finn csapatokat visszaszorítaniok. Közben azonban az orosz kormány egy kiáltványt adott ki, mely szerint Finnországot minden addigi kiváltságával az orosz birodalomhoz csatolták. Ennek a hire azonban nem befolyásolta a finn katonák hősiességét. Tovább harcoltak és az oroszokat majdnem az egész országból kiverték. Ekkor az oroszok minden másutt nélkülözhető erejüket a finn határok elé gyüjtötték és

fölszólították a finneket, hogy követség útján adják elő a kívánságaikat s ugyanakkor ismét megtámadták őket. A finnek ennek a támadásnak már nem tudtak ellenállni. A reménytelen helyzet láttára a Pétervárra küldött finn követség azt kívánta, hogy a cár hívjon össze finn országgyűlést, hogy az az ország sorsáról határozzon. Sándor cár eleget tett a finn kívánságnak és 1809 tavaszára Borgo városába összehívta a finn képviselőket. A cár maga nyitotta meg az országgyűlést, melyen felvette a finn nagyfejedelem címet és kiváltságlevelet adott s ebben kijelentette, hogy a rendet, a vallást, az alapvető törvényeket, a jogot és a magántulajdont tiszteletben fogja tartani és külön kormányzatot ad s ezenkívül pedig a finneket ötven évre felmenti a katonáskodás alól. A cárok be is tartották mindazt, amit ez a kiváltságlevél a finneknek biztosított és a finnek, helyzetükbe beletörődve, meg is voltak elégedve egyelőre az orosz uralommal.

II. Miklós, az utolsó orosz cár már megint mindent elkövetett, hogy Finnországot egészen bekebelezze a birodalomba és hozzájárult ahhoz is, hogy a finneket eloroszítsák. Ez a törekvés kijózanította az oroszbarát finneket, akik azután minden orosz törekvéssel szemben erős nemzeti ellenállást fejtettek ki. A finnek és az oroszok között eleinte fennállott jóviszony természetesen megszünt és ki tudja mi minden történhetett volna, ha ki nem tör az első világháború, melynek végén, hatszáz éves szolgaság után, a finnek is visszaszerezték szabadságukat.

Finnország függetlenségét 1917 december 6-án kiáltották ki. A bolsevikok akkor különösen sokat hangoztatták a népek szabadságát, a finneknek erre való jogát azonban még sem akarták elismerni és megtámadták őket. A finnek a hős *Mannerheim* tábornagy vezérletével visszaverték a támadásokat és megvédelmezték függetlenségüket.

Finnország azóta köztársaság, s az elmult negyedszázad folyamán mind gazdasági, mind pedig művelődési téren hatalmas irammal igyekezett pótolni mindazt, amit a hosszú évszázadok alatt az elnyomatás és a háborúk miatt kénytelen volt elmulasztani. A finn nép életerejét, szellemi és lelki magasrendűségét bizonyítja, hogy igyekezete nyomán az ország csodálatos fejlődésnek indult. Finnország népe boldog volt. Nincsen még egy ország a földön, amely ezt olyan jogosan állíthatta volna magáról, mint Finnország. De a finneknek is örök küzdelem a sorsa. Az újabban kitört második világháború sodra őket is elkapta. Az oroszok 1939—1940 telén rájuk támadtak. Tudjuk, hogy finn testvéreink milyen mesébe illő hősiességgel álltak ellen az orosz nyomásnak, ám a viszonyok úgy alakultak, hogy fényes sikereik ellenére is, bizonyos határterületeket s ezekkel együtt Viipuri városát is át kellett engedniök az oroszoknak. Ezután kb. egy évig, a német-orosz háború kitöréséig ismét békében élhettek. Persze, ez már nem volt igazi béke, hanem csupán sietős készülődés a háború folytatására. Minden finn tudta, hogy ez a béke csak fegyverszünet, amelyet iparkodniok kell a lehető legjobban és leggyorsabban kihasználni. És igazuk volt. Finnország 1941 nyara óta a tengelyhatalmak oldalán ismét hadban áll az oroszokkal. Azóta Finnország egész népe, férfiak, asszonyok, fiúk és leányok, sőt a nagyobb gyermekek is példátlan hősiességgel állják az orosz rohamokat és szebb jövőjük reményében Istenbe vetett hittel és bizalommal küzdenek szabadságukért.

Bevonult a század. Dr. *Gadányi* fhdgy. felv.

•

Végigfutottunk finn testvéreink hősies történelmén. Elgondolkozásra késztető: mi a titka annak, hogy finn testvéreink az évszázadokon át tomboló történelmi viharokban kis lélekszámuk ellenére is oly csodálatosan meg tudták és meg tudják állni ma is helyüket?

Keressük meg a feleletet erre a kérdésre, hogy okuljunk rajta, hiszen akárhogyan is végződik ez a háború s akármilyen mélységes és igaz béke is következik utána, az éppen úgy nem lesz örök, mint ahogyan a többi nem volt az és Magyarországnak, mint a hadak útján fekvő országnak, akár tetszik, akár nem, részt kell vennie a jövő küzdelmeiben is. A finn példa azonban nemcsak a jövőben, hanem a jelen megpróbáltatásai közepette is igen tanulságos és hasznos.

Azt mondják, hogy a finn ember harcias természetű, jó katona. Ez igaz. A svéd és orosz háborúkban a finnek fegyver hijján sokszor csupán bunkós botokkal támadtak ellenségeikre és megállították őket előnyomulásukban. Lovasaik, apró lovaikon, egyáltalán nem látszottak veszedelmes ellenfélnek, de oly fergetegesen rohantak az ellenségre, hogy a svédek még a litániájukba is belefoglalták kérésképpen, hogy az Isten mentse meg őket a finnektől. Azt mondták róluk, hogy velük harcolnak az összes finn boszorkányok. Mai ellenségüknek sem lehet más róluk a véleménye.

A finn ember, a finn katona harci kedvét sohasem cifra szavak keltették fel. A finn ember gondolkozik. Szereti a csendet, szereti a békét és a nyugalmát semmiféle öncélú dicsőségért nem adná oda. A történelemben hemzsegnek a különféle nációkhoz tartozó zsoldosok, akik egy kis pénzért, rablásért annak az úrnak a seregébe szegődtek, aki többet ígért nekik. Finn zsoldosokról azonban alig hallunk. A finn ember mindig a csendet s a nyugalmat áhította. Amíg ennek az élvezetében nem zavarták meg, békében élt, de azonnal eszményi harcossá változott, mihelyt ősi földjét kenyerét, nyugalmát és szabadságát kellett megvédelmeznie.

A svédekkel és az oroszokkal vívott harcaik a bizonyságai annak, hogy mindig csak sokszoros túlerő tudta őket a szabadságuktól megfosztani, de szabadságszeretetüket semmiféle elnyomás sem tudta elfojtani. Hazaszeretetük lángja ma sem lobog gyengébben, mint a régi időkben. A harctéren, a műhelyekben, a mezőgazdaságban és a hivatalokban, a küzdelemnek és a munkának minden őrhelyén ott vannak és mindenre elszántan, fáradhatatlanul teljesítik kötelességüket. Ez nem lehet véletlen s ennek oka van. Elsősorban az, hogy Finnországban mindenki meg van elégedve a sorsával, de nemcsak igénytelenségből, hanem azért is, mert mindenkinek megvan mindene, ami az élethez és a haladáshoz szükséges. Mindenkinek van háza, az éghajlati és földrajzi viszonyoknak megfelelő gazdasága, vagy más keresetforrása; nincsen család, melynek az éléstárából csak egy napra is kifogyna a kávé meg a cukor csupán csak azért, mert nincs rá pénze. Finnországban nincsen szegény ember, nincsen proletár, mindenkinek megvan mindene, amire az életfenntartás szempontjából szüksége van. De nincs is naplopó köztük egy sem! Dolgozik mindenki becsületesen s amije van, magának köszöni.

A finn nép erejének egy másik hatalmas tényezője a nép teljes társadalmi egyenlősége. A finnek között ebben a tekintetben még árnyalati különbség sincsen. Egyremegy, hogy valaki miniszter-e vagy napszámos. Ez az oka annak, hogy a finn társadalom szerkezete teljesen egységes. Egységének a szilárdságát még fokozza az, hogy a finnek át vannak hatva a család, a rokon, a szomszéd s a honfitárs iránt érzett szeretettől. Finn ember a honfitársát semilyen körülmények között sem hagyja bajban. A finnek emberségét bizonyítja, hogy a törvényt nem a betűje szerint magyarázzák, hanem a szeretet törvénye szerint. Nincs köztük irígy, bosszúálló, törtető. A finn hivatalnok nem a hatalmát érezteti a felekkel, hanem a szeretetét. Finnországban a szeretetet nem hirdetik, hanem gyakorolják.

A finn élet minden berendezettsége a népen és a nép ősi hagyományain nyugszik. A tanult ember szoros kapcsolatban, a legbensőbb egységben él a néppel, még inkább a családdal, amelyből származik, s ezt a kapcsolatot mindvégig fenntartja természetes ragaszkodásból.

A társadalmi egyenlőség következménye, hogy Finnországban mindenki tanulhat, aki akar, s mindenki olyan pályát választhat magának, amilyenhez kedve és tehetsége van. Egyformán megbecsülnek minden foglalkozást és ezért senkinek sem jut az eszébe, hogy az „előkelőbb"-nek vélt értelmiségi pályára készüljön, különösen, ha az ehhez szükséges adottságai és képességei nincsenek meg. Finnországban a balta éppen olyan megbecsült eszköz, mint a toll, az ecset, vagy a körző s az istálló semmivel sem alacsonyabbrendű foglalkozási hely, mint az orvosi rendelő vagy a tisztviselők dolgozószobája. Azt azonban nagyon fontosnak tartják, hogy mindenki a lehető legjobban betöltse a maga hivatását, a maga helyét az életben. Ezért igen sok különféle szakiskolát tartanak fenn a finnek, az általános műveltséget pedig vagy ötven népfőiskola ápolja és emeli mindig magasabb és magasabb fokra. Ilyen körülmények között igazán nem csoda, ha a finn nép minden más népet felülmúl a műveltségben.

Mindezen felül a finnek nagyon becsületesek s a becsületükre rendkívül érzékenyek. Kitartásuk pedig rendkívüli. Ha valamibe egyszer belefognak, azt tűzön-vizen át véghez is viszik. Nincsen az a lehetetlenség, aminek a legyőzésére ne vállalkoznának, ha annak szükségességét felismerték. A finnek nem torpannak meg semmiféle akadály előtt s nem adják meg magukat a sorsnak akkor sem, ha fölöttük minden összeomlik. Ilyenkor elölről kezdik a munkát és végül győzedelmeskednek.

A finn nép erejének egyik fő forrása mély vallásosságuk. Ennek megnyilatkozása a buzgó hitéleten kívül a felebaráti szeretet gyakorlása; — a másik pedig az, hogy a finn nép nem káromkodik. Önuralma, akaratereje óriási.

Mindebből kitűnik, hogy a finnek hazaszeretete, szabadságszeretete, harciassága és katonai öntudata élő valóságokból, megfogható és megmérhető értékekből táplálkozik. Náluk mindenkinek van mit megvédenie az ellenségtől. A haza számukra nem ábrándkép, hanem olyan valóság, amelyben benne élnek. A finnek érzik s tudják, hogy hazájuk földje s a rajta élő nép eszményi egyenlősége és közössége olyan magasztos érték és erő, amely feltétlenül és megkülönböztetés nélkül biztosítja számukra a megbecsülést, a szabadságot, a megelégedett életet és a haladást.

E kincsek értékének a tudatában valóban nem csoda, ha a finnek nem szivárványos lelkesedésből, hanem komoly meggyőződésből, céltudatosan és halálos elszántsággal még a tíz körmükkel is harcolnak szabadságukért. Az Isten bizonyára meg fogja őket segíteni erényeikért, hogy eleven például szolgáljanak a világ népeinek.

Egy tábori csendőr naplójából.

Írta: BÁNFÖLDI GYÖRGY őrmester (Debrecen)

(7. közlemény.)

A helyzet komolysága és a dermesztő hideg szél dacára mosolyra húzódott ajkunk a két bárisnya szokatlan leszállásának láttán. Ez azonban csak egy pillanatig tartott s a következőben már bilincslánc csörgött a széna alól kiugrott férfi kezén.

Másnap kora hajnalban gépkocsiba ültünk és elmentünk megkeresni a b . . .'i erdőben azt a partizán fészket, ahol Tamara három napig tartózkodott. Pontos rajz volt a kezünkben. Amikor az utolsó magaslatra értünk, amelyen túl a tanya volt, megálltunk. Miután megállapítottuk, hogy jó helyen vagyunk, gépkocsinkat motor nélkül lecsúsztattuk a lejtőn és egyenesen a bunker előtt álltunk meg. A bunker előtt friss lábnyomok voltak. A szerencse kedvezett, nem vettek észre bennünket. Óvatosan, de gyorsan elálltuk a bunker mindkét kijáratát és egyszerre mindkét nyíláson bekiáltottunk, hogy jöjjenek elő, mert különben berepül a kézigránát.

A fölszólítást követően hamarosan megjelent egy, majd még egy másik fej a bunker szájában. Amint teljesen fegyvertelenül felkúsztak, az egyik azonnal a földrevetette magát és könyörögve hadarta, hogy ő nem partizán. Őt két nappal ezelőtt erőszakkal hurcolták el éjnek idején. (Mint utólag

Ilyen volt a mi orosz községünk temploma: a fű kiverte, a kereszteket letördelték róla, belül gabonaraktár volt.

megállapítottuk, igazat beszélt.) Ez az erőszakkal elhurcolt ember közölte velünk, hogy a bunkerben nyolcan vannak. A hiányzó hat jelenleg felderítő úton van. Majd bevezetett bennünket a bunkerba, de szigorúan ránk parancsolt, hogy kizárólag az ő nyomába lépjünk, mert a bunker lejáratába több akna van letéve. Miután lementünk, első dolgunk volt a lejáratból az aknákat eltávolítani. Valamennyi taposó akna volt. A bunker belseje két részre volt osztva. Az egyik felében szalma fekhelyek, míg a másikban sok láda volt. A ládákban 7 deciliteres üvegek voltak dugaszolt állapotban. Először azt hittük, hogy szesszel vannak töltve, de azért óvatosan nyúltunk hozzá. Egy üveget kivittünk a szabadba és egy kőhöz dobtuk. Érzésünk nem csalt. Úgynevezett Molotov-folyadék volt benne. Amint az üveg összetört és a benne lévő folyadékhoz levegő jutott, robbanásszerűen, erős fehér lánggal azonnal égni kezdett.

A másik bunker ugyanígy volt berendezve. Partizánunk megmutatta ezután a lőszerraktárt. Igaz, sokáig kereste, mert semmi jel nem volt letéve, de végül is addig kopogtatta a sarkával a földet, amíg egyszer rátalált. Hamarosan ásó került elő és alig egy fél méter föld eltávolítása után sűrűn egymás mellé rakott gerendákat találtunk. A föld eltakarítása után a gerendákat fölszedtük és ekkor egy 5×5×5 m üreg tárult elénk. Az üreg szorosan egymás mellé állítgatott, kétfelé fűrészelt gerendával

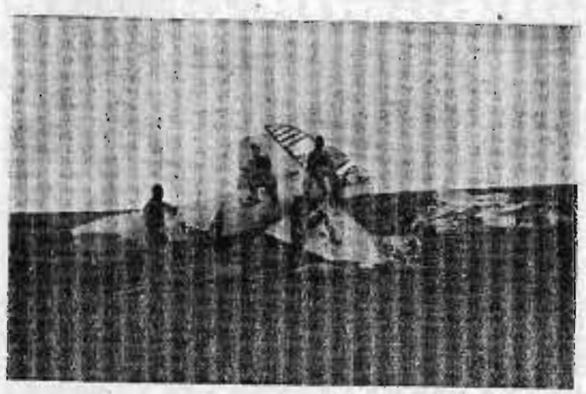

„Leszédült" a Rata. Bombái nem robbantak.

volt kibélelve s benne rengeteg láda. A ládákban akna, palackozott Molotov folyadék, fegyver és lőszer volt. A gödör közelében lévő fák galyai közé pedig golyószórók és puskák voltak felkötözve.

Hamarosan megtaláltuk a másik gödröt is. Ebben 1 hordó köleskását, 1 hordó pácolt húst, 1 hordó cukrot és több láda lisztet találtunk. A raktárak tartalmából egy Botond tehergépkocsira felraktunk annyit, amennyit rugótörés nélkül elvihettünk és utána a partizánbunkert felgyujtottuk. A benne lévő sok-sok láda Molotov-folyadék robbanásának ereje csaknem lesodorta a bunker földből kiálló vastag tetejét.

Mivel az este erősen közeledett és mert nem volt értelme, hogy a távollévő 6 partizánt megvárjuk, elindultunk haza. Az út azonban annyira rossz volt, hogy csak igen lassan tudtunk haladni, így ránk sötétedett. Később olyan vaksötétség lett, hogy lámpa nélkül nem lehetett menni. Bár tudtuk, hogy a lámpagyujtás igen veszélyes lehet, mégis meggyujtottuk. Ekkor már a „Hadak útján" voltunk. Ugyanis a frontra vezető fő útvonalat mind a német, mind a magyar hadsereg Hadak útjának nevezte. Hiába hegyeztük a fülünket, még sem vettük észre, hogy el-

Így szántottak az oroszok.

lenséges repülőgép van fölöttünk, csak akkor, amikor egy bomba a kocsi előtt kb. 40 méterre robbant. Mivel lassan mentünk, azonnal meg tudtunk állni. A lámpákat kioltottuk és az útszéli árokba feküdtünk. Ekkorra a repülőgép megfordult és elég alacsonyan vérfagyasztó zúgással közeledett felénk. Amint közelünkbe ért, ismét ledobott két bombát. Ezek közül az egyik fönt, az úttesten, közvetlen előttünk robbant. Gyujtóbomba volt. A szertecsapódó termit megvilágította a környezetet. Ugyanebből a bombából egy kicsike az én jobb tenyeremre fröccsent, hol pokoli fájdalmat keltve, tovább égett. Szinte öntudatlanul a bal kezemmel odakaptam s ekkor a tenyeremen lévő égő termit fele átragadt a bal középső ujjamra. Most már két helyen égett. Azonnal beszüntettem a kapkodást és tétlenül vártam, hogy magától elaludjon.

Mindez pillanatok alatt játszódott le s mivel a gyujtóbomba fényénél a repülő mind a két kocsinkat jól látta, beugrottunk a kocsiba és semmivel sem törődve, teljes gázzal rohantunk a vaksötétségben.

Sikerült. Mire a repülő ismét visszakanyarodott, már olyan sötétség ölelt körül bennünket, hogy az orrunkig sem láttunk, de a repülő sem minket.

Másnap az orosz rádió bemondta, hogy előző este B... és I... között orosz harci repülők egy magyar utánpótlást szállító kocsioszlopot szétbombáztak, illetőleg felgyujtottak.

Hazaérve elhatároztuk, hogy még azon az estén jóllakunk a magunkkal hozott köleskásából. A főzéshez én fogtam hozzá. Az evőcsészét majdnem félig tettem kásával és vizet öntve rá, elkezdtem főzni. Később még keveseltem, hogy ez hármunknak nem lesz elég s egy fél marékkal még tettem hozzá. Egyszer azt látom, hogy csordultig van a csésze. Azt hittem, hogy már megfőtt. Amint megvizsgáltuk, azt tapasztaltuk, hogy a kásaszemek igen kemények. Ki kellett szedni egy részét az evőcsészéből, hogy tovább főzhessük a csészében maradt mennyiséget. Kevés idő mulva ismét tele lett, pedig a kása még félig sem volt megfőve. Már a tűzhely körül settenkedő három macska is betegre ette magát belőle. A kásának azonban még ez sem volt elég. Le kellett hívni a háztetőről a kémény mellett alvó kutyát. Eleinte a kiéhezett állat úgy ette a félig főtt kását, ahogy csak beléje fért, de utoljára ő is beleúnt, mert látta, hogy a csészében lévő kása kifogyhatatlan. Még az sem volt elég. Át kellett menni a szomszédba és onnan kérni egy csészét, mert a kása nem törődve dühös kifakadásainkkal, egyre dagadt a csészéből kifelé.

Nagy méreg volt ami történt, de megérte, mert megtanultunk kását főzni.

(Folytatjuk.)

Gyilkosság vagy öngyilkosság.

Írta: TÓTH JÁNOS IV. őrmester (Ibrány).

A mult év februárjának egyik reggelén Páder Lajos* orosi lakos az őrsön jelentést tett hogy vejét, Horváth Gézát egy órával azelőtt Oros község határában, az „úrbéres" legelőn holtan találta. Előadta, hogy veje, ki vele közös háztartásban élt, még előző nap hajnalban eltávozott lakásáról, azt azonban, hogy hova megy, senkivel sem közölte. Hosszú távolmaradása gyanut keltett, ezért reggel keresésére indult s így akadt rá holttestére.

Az orosi őrs egyik járőre a nyomozást bevezette s a helyszínen a következőket állapította meg:

Az orosi határban levő úrbéres legelőn, a Nyirvíz csatorna partján hason feküdt Horváth Géza 31 éves földműves, orosi lakos hullája. Szájánál kb. 15—20 cm átmérőjű vértócsa. A fejtől kb. 25 cm-re a földön egy kétcsövű vadászpuska, csőtorkolattal a holttest felé fordítva. A puska egyik csövében 1 darab kilőtt 16-os töltényhüvely, a puska elsütött helyzetben. A fegyver mellett a földön egy kb. 1 m hosszú fűzfavessző. A hulla bal melltáján, a nagykabát gallérján és a kiskabáton több söréttől származó bemeneti szakitás. A hullán erőszak nyomai nem voltak láthatók.

A nyomozó járőr a helyszínből, a nyomozás során nyert értesülésekből és egyéb körülményekből következtetve, arra a megállapításra jutott, hogy Horváth öngyilkosságot követett el. Nevezett ismert orvvadász volt s családjával (feleségével, apósával és anyósával) igen rossz viszonyban élt és kisebb-nagyobb anyagi gondjai is voltak. Ezek a körülmények az öngyilkosság látszatát keltették. Hozzájárult ehhez még az is, hogy a puska mellett egy fűzfavesszőt találtak, mellyel, a feltevés szerint, az elhalt a puska kakasát nyomhatta meg, mielőtt annak csövét mellének irányította. A kirendelt hatósági orvos is kétségtelenül öngyilkosságot állapitott meg s így a járőr öngyilkosságról tett jelentést az ügyészségnek. Ezzel az ügy befejezettnek látszott.

Nem igy volt azonban a községben, annak lakosai azt suttogták, hogy Horváth nem lett öngyilkos, hanem meggyilkolták. Névtelen levelek érkeztek az ügyészséghez, amelyekben az elhalt apósát és anyósát vádolták a gyilkosság elkövetésével s ezért a nyiregyházi ügyészség az eset újbóli nyomozását rendelte el. Az őrsnek azonban a másodszori nyomozás alkalmával sem sikerült olyan adatot beszerezni, ami gyilkosság mellett szólt volna, igy az őrs második jelentése csak az előbb tett jelentést erősítette meg.

Mivel az eset nem látszott eléggé tisztázottnak, a nyiregyházi kir. törvényszék vizsgálóbírája Horváth holttestének exhumálását rendelte el, ami 1943 július 15-én az orosi temetőben megtörtént. A holttest kihantolása alkalmával, annak mellén 24 seréttől eredő bemeneteli nyilást találtak. A szórás legnagyobb átmérője 17 cm volt. A szórás nagysága a közeli lövést, igy az öngyilkosságot is kizárta. Ugyancsak megdőlt az az állítás is, hogy az elhalt a puskát a közelében talált pálcával sütötte el, mert a kérdéses puskán a sátorvas úgy helyezkedett el, hogy a kakast alig lehetett a cső irányából a pálcával érinteni, még kevésbbé azzal megnyomni. A fegyverszakértő véleménye szerint a lövést kb. 15 lépés távolságról adták, igy Horváth minden kétséget kizáróan gyilkosság áldozata lett.

A nyiregyházi csendőrszárnyparancsnokság az eset újbóli nyomozására Bálint Márton alhadnagy, nyiregyházi szakaszparancsnokot, a dombrádi őrsről Somogyi Pál őrmestert és az ibrányi őrsről engem vezényelt ki. 1943 október 16-án érkeztünk meg az orosi őrsre, hol az ügydarabok áttanulmányozása után nyomozáshoz fogtunk. A községben történt bizalmas puhatolások után megállapítottuk, hogy az általános gyanu az elhalt sógora, Király Dénes, napkori lakos, valamint az elhalt apósa, Páder Lajos orosi lakos ellen irányul. Megállapítottuk továbbá azt is, hogy az elhalt mind feleségével, mind apósával és anyósával igen rossz családi életet élt. A veszekedés és perpatvar napirenden volt náluk. Az elhalt anyósa a községben több izben panaszkodott, hogy veje magatartása tűrhetetlen, de ez soká nem tarthat, ennek meg kell szünnie. Amikor már kellő bizonyitékok állottak rendelkezésünkre, Páder Lajos lakásán házkutatást tartottunk. Ez eredményre nem vezetett ugyan, de Pádert és feleségét őrizetbe vettük és a községházára kisértük. Majd az elhalt sógora, Király Dénes lakására mentünk, ki a napkori szőlőhegyen hegőr volt és ott lakott egy kis házikóban. Eredménytelen házkutatás után őt is őrizetbe vettük és az orosi községházára kisértük. Nevezettek kikérdezésük alkalmával mindent tagadtak. Páder és Király tagadták azt is, hogy valaha puskájuk lett volna, vagy valaha is orvvadásztak volna. Tagadá-

* A neveket megváltoztattuk. *(Szerk.)*

sukkal szemben több tanu bizonyította, hogy mind Pádernek, mind Királynak puskája volt és többször orvvadásztak. Ezek látták azt is, hogy a gyilkosság előtti napokban Páder többízben meglátogatta Királyt a napkori szőlőhegyen és ott huzamosabb ideig bizalmasan beszélgettek. Az egyik tanu azt is látta, hogy Király és Páder az utóbbi lakásán házilag készítették el a sörétes, vadászpuskába való töltényeket. Magára a cselekmény elkövetésére vonatkozólag tanut szerezni azonban nem sikerült. Mivel Páderné ellen semmiféle terhelő adatot nem találtunk, szabadon bocsátottuk.

Nyolc napig tartó nyomozás és a beszerzett bizonyítékok feltárása után Páder beismerte, hogy vejét az ő, illetve felesége és leánya felbujtására sógora, Király Dénes lőtte agyon. Király a cselekmény elkövetéséért 200 P készpénzt és nagyobbmennyiségű élelmiszert kapott. Páder vallomása után Király is megtört és beismerte, hogy Páder és annak felesége, valamint leánya (a meggyilkolt neje) többszöri kérésére ő lőtte agyon Horváth Gézát. Előadta, hogy nevezettek a cselekmény elkövetése előtt többízben jártak a lakásán. Neki, illetve családjának élelmet hordtak és bíztatták, hogy sohasem hagyják őt és családját nélkülözni, csak Horváthot tegye el láb alól, mert neki van alkalma erre, mikor együtt járnak orvvadászni. Előadta, hogy különösen a meggyilkolt anyósa járt igen gyakran nála és sokszor szinte könyörögve kérte őt s mindent ígért, csakhogy megölje a vejét. Ő 6 tagú családjával nyomorban élt, így az élelmet, valamint a pénzt is elfogadta és annak reményében, hogy Páderék a családjának mindig segítségére lesznek, elhatározta, hogy végez Horváthtal.

1943 február 18-án a hajnali órákban az orosi határban orvvadásztak. Ő a Nyírvíz csatorna hidjánál lesállásba helyezkedett, mert a vadak a hídon jártak át, míg Horváth a határt megkerülve, a nyulakat hajtotta feléje. Mikor Horváth a hídhoz visszaért s még kb. 15 m-re volt tőle, a lesállásból annak szívére célozva, puskáját elsütötte. Horváth a lövés után még kb. 7—8 lépést futott feléje, amitől annyira megijedt, hogy futásnak eredt, de midőn látta, hogy Horváth összeesik, visszament hozzá. Már akkor nem volt benne élet. A holttestet úgy helyezte el, hogy öngyilkosság látszatát keltse. Puskájából a kilőtt töltényhüvelyt kivette és a halott puskájába tette, a fegyvert pedig a holttest mellé helyezte. A fűzfavesszőt is oda tette (azzal a csőből a töltényt szokták kilökni), majd hazatért. A puskáját, a lakásán tartott töltényeket, valamint a töltésekhez szükséges puskaport és sörétet a lakásától kb. 150 m-re levő akácosban az avar alá rejtette.

Ezek után egy támogatásunkra vezényelt járőr Páder Lajosné és Horváth Gézáné elfogására indult, míg mi Páderrel és Királlyal a helyszínre mentünk, ahol a tettes bemutatta a cselekmény részleteit. Az akácosban az avar alól előkerült Király puskája, a töltények, valamint a puskapor és sörétkészlet is.

A 9 napig tartó nyomozást sikerrel befejeztük és a gyanusítottakat a nyíregyházi kir. ügyészségnek átadtuk.

A nyíregyházi kir. törvényszék rögtönítélő tanácsa 1943 november 5-én Pádert, Királyt és Pádernét kötél általi halálra, míg Horváthnét 10 évi fegyházra ítélte, így cselekményükért megkapták méltó büntetésüket.

•

Ez az eset igen tanulságos példa arra, hogy milyen fontos a nyomozásnál a szakismeret, a gyakorlat és a minden részletre kiterjedő alaposság. Az első nyomozó járőr elemi hibát követett el, amikor nem vette figyelembe az áldozatra leadott lövés szórásképét. Néhány személyi adatra épített feltevésért mellőzte a legbeszédesebb nyomot, mely ott volt előtte a helyszínen, csak meg kellett volna érteni, mit mond. *(Szerk.)*

KATONAI ISMERETEK

Léggömbgátak.

A léggömbgátak ellenséges repülőgépek behatolásának megakadályozását szolgálják. A léggömböket a megvédendő tárgytól körülbelül másfél kilométerre, egymástól ötszáz méternyire, egy darabból készült acélkötélen, háromezer-ötezer méter magasra bocsátják fel. A tulajdonképpeni „gátat" a drótkötelek alkotják, amelyek a nekiszálló repülőgépek sebességét hirtelen lefékezik, illetve, ha teszésen állanak: le is vághatják a repülőgép szárnyát! Mindkét esetben elkerülhetetlen a lezuhanás.

Angol léggömbgát egyik léggömbjének felereszt ése.

A léggömbök hosszúkás alakú, hidrogénnel töltött testek. Burkolatuk gumirozott, ezüstszínű erős vászon. A felbocsátott léggömb kb. ötszáz köbméter ürtartalmú. A léggömböket egyesével bocsátják a magasba, ezek aztán félkör-, kör-, vonal-, vagy sakktábla alakzatban veszik körül a gyárakat, pályaudvarokat és más megvédendő tárgyakat.

Londont állítólag csaknem ezer léggömbből álló „gát" védi, de a német repülők támadásaival szemben ez is kevésnek bizonyult.

A léggömbgátak általában szürkülettől napkeltéig vannak fent a levegőben. A felereszt és elég lassú, ezer méterre két percnyi időtartam szükséges.

A léggömbgátak nagy hátránya, hogy töléjük lehet repülni. Igaz, hogy ilyenkor nehezebb is a dolga a bombázó repülőnek! Éjjel szinte láthatatlanok és így a támadó gépek munkáját erősen zavarhatják.

A léggömbök igen drágák, darabjának ára felül van a százezer pengőn.

A hű „bajtárs".

Ebben a háborúban is bebizonyosodott, hogy a harcoló katona nélkülözhetetlen segítőtársa, valóban hű bajtársa a kutya. Körülzárt „sündisznóállásokban" védekező egységek részére akárhányszor egyetlen utánpótlási lehetőségként csak a kutya marad. Az értelmes állat — megrakva lőszerrel, kötszerrel és némi élelemmel — minden veszélyen keresztül beoson a körülzárt harcosokhoz. A nyakában lévő fémhüvelyben tájékoztatást és parancsot visz.

A magyar gyalogezredek kabáthajtókáján alkalmazott ú. n. „medveköröm" már a régi időktől fogva meg volt. Ennek eredete az, hogy a kabátújjon több réteg posztóból összevarrott kézvédő volt alkalmazva, amelyet a katona harcon kívül felhajtott és egy kis hurok segélyével a kabát vagy dolmány újján e célra szolgáló gombba kapcsolt. Később már csak egyszerű, magyar vonatkozású megkülönböztető jelvény lett, amelynek pld. 1762-ben lóhere alakja volt, 1767-ben pedig téglányalak. 1798-ban hasonlóvá lett a legutóbb is használt alakhoz és ezt az alakot csekély változással mindvégig megtartotta. A magyar gyalog- és a határőr-gyalogezredeknél a medveköröm jelvénye 1828-ig csak tűrt dolog volt, azóta előírás lett. Eredetére vonatkozólag némelyek azt mondják, hogy a kurucoknak a labancoktól való megkülönböztetésére szolgált, mások Szent István jobbjának stilizált alakját vélik benne, míg olyanok is akadnak, akik arra vonatkoztatják, hogy a magyar gyalogosok annak idején medvebátorsággal harcoltak. Rosszmájú azonban egyes osztrák tróknak amaz állítása, hogy a kabát újjára alkalmazott medvekörömmel a magyar katonákat a zsebkendő használatára akarták szoktatni.

Hadikutya.

A világ harctereiről.

Az utcai harc vége...

Német partvédő löveg a francia tengerparton.

Japán hős harcosai.

Készül a hadiút.

Meglepő szemle.

Irta: ZSITVAVÖLGYI MIHÁLY ny. törzsőrmester.

A 30-as évek elején, amikor mint fiatal őrmester, őrsparancsnokhelyettes átvettem az egyik őrs vezetését, meglepő szemlét kaptam szakaszparancsnokomtól. Igaz ugyan, hogy nem lehetett meglepőnek számítani, mert egyik járőröm portyázás közben észlelte, hogy tőle mintegy 2 km távolságban egy egyenruhás lovas halad az őrsállomás felé s ezt a körülményt az egyik uradalomból telefonon jelentette. Egyedül voltam az őrsön és így rám hárult az a feladat, hogy szétnézzek, rend van-e mindenhol. Nem szerettem volna, hogy az első szakaszparancsnoki meglepetésről terjedelmes szemleészrevétel kerüljön szárnyparancsnokom elé.

Nem volt semmi hiba a laktanyában, csupán az előszobaajtó felső sarkában fedeztem fel egy 30 cm. átmérőjű pókhálót, amit seprűvel azonnal el is távolítottam. Az őrsfőzőnőnek pedig meghagytam, úgy készüljön az ebéddel, hogy alighanem egy pótadagra is szükség lesz. Így vártam a jószerencsét.

Kb. egy óra múlva megérkezett szakaszparancsnokom. Eléje siettem és a kapunál jelentkeztem. Jelentettem, hogy 2 járőr szolgálatban, egy ember szabadságon van, így csak egyedül vagyok otthon. Jelentkezésem után közölte, hogy meglepő szemlére érkezett. Szétnézett az udvaron, majd megindultunk a bejárat felé. Az előszoba ajtajában megállt, felmutatott az ajtó sarkába, oda, ahonnan a pókhálót alig egy órával azelőtt vettem le és azt kérdezte: „No, fiatal őrsparancsnok úr, mi ez?" Feltekintettem. Legnagyobb meglepetésemre egy nagy pókháló volt ott. Zavarba jöttem és hirtelenében azon gondolkoztam, vajjon levettem-e akkor a pókhálót, de mert határozottan emlékeztem arra, hogy eltávolítottam, meglepetésemben a következőt jelentettem: „Alhadnagy úr, alázatosan jelentem, az ott mestermunka." „Miért nevezi mestermunkának azt a pókhálót?" — kérdezte. „Azért, mert alig egy órával ezelőtt egy ugyanekkorát vettem le onnan a seprővel." Rám nézett és kemény hangon mondta: „Régi vicc, ennél jobbat várok öntől" — és a kezében tartott nádpálcával levertę a pókhálót, majd bementünk az őrsirodába. Mindent rendben talált, így csak a pókháló került a jegyzetébe. Mintegy másfél óráig tartott, amíg az irodát átvizsgálta, majd azt mondta, hogy átmegy a községházához, mert valami elintéznivalója van ott. Amikor a kijárathoz értünk, feltekintettem az ajtósarokba és láttam, hogy a pók ismét megszőtte hálóját. Ezt, mint érdekességet, azonnal jelentettem. Nagyon elcsodálkozott az eseten. Lovaglópálcájával ismét megsemmisítette a műremeket és csak annyit mondott: „Önnek tényleg igaza lehetett". Ezvel azonban nem fejeződött be az ügy, mert alig egy fél óra mulva, amikor visszaérkezett a községházáról, a pókháló ismét ott díszelgett a sarokban. Most már együttes erővel kerestük meg a szorgalmas takácsot és buzgalma jutalmául elvittük a melléképülethez, hogy ott folytathassa ősi mesterségét.

... A szakaszparancsnok úr pedig kitörölte jegyzetéből a pókháló-észrevételt.

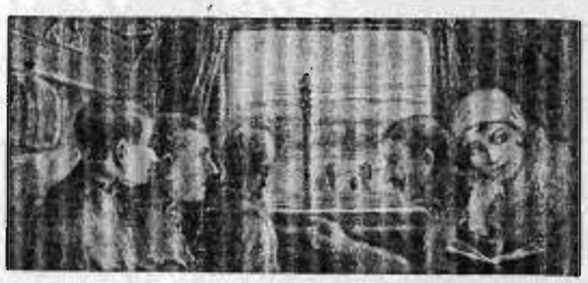

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL

Hírszerzés és kémelhárítás.

Irta: FERENCZY ÖDÖN alezredes.

(5. közlemény.)

Szellemi műveltség tekintetében is két főcsoportját különböztetjük meg a kémeknek. Ezek:

1. A szellemileg magasan álló kémek csoportja: ezeket nehezebb feladatok megoldásával szokták megbízni. Ezek a társadalom legkülönbözőbb osztályaiból kerülnek ki. Vannak közöttük ideálisták is, de legtöbbjük kalandor, politikai szökevény, szélhámos, stb., akinek sötét előéletét még felderíteni is nehéz.

Ezeknek a javarészt sokat üldözött világlátott embereknek kifinomultak az érzékei s olyan dolgok nyitjára is rájönnek, ami a legügyesebb detektíveknek is díszére válnék.

2. A második csoportba szellemileg alacsonyabban álló, részint műveletlen emberek tartoznak, akik többnyire csak kérdőívek alapján dolgoznak s csak kisebb feladatokat (laktanyákban lévő alakulatok száma, fegyverneme, felszerelés, lőterek, táborok, stb. felderítése) hajtanak végre.

A kémkedésben megtaláljuk mind a férfiakat, mind a nőket.

Igen szívesen vállalkoznak kémszolgálatra kéteshírű, jómegjelenésű, szép nők, akik a férfiak bizalmába könnyen be tudnak férkőzni.

Nem kisebb ember, mint Kant, a nagy filozófus állapította meg, hogy a férfit a nő jobban ki tudja ismerni, mint akárki más.

Ennek a megállapításnak igazságát a kémkedések történelmében láthatjuk.

Az első világháború alatt előszeretettel alkalmaztak nőket. Ebben nagy része volt annak az elgondolásnak, hogy a megtorló igazságszolgáltatás enyhébben fog eljárni ezekkel a szép bűnözőkkel, mint a férfi kémekkel. Amikor azután ezeknek a különböző társadalmi osztályokból kikerült — önzetlen hazafiasságból, vagy hitvány pénzért dolgozó — szép nőknek sikerült nagy eredményeket elérni, a hadbíróságok a legkönyörtelenebb eszközökhöz nyultak s a leghíresebb női kémek — mint Miss Cavel, Mata Hari és még sokan mások — életükkel fizettek.

Az első világháború alatt az ellenünk dolgozó belga kémbörzének és a genfi központnak legtehetségesebb tagjai nők voltak, még pedig francia, angol és orosz nők.

Csak a Monarchia listáján szerepelt 1000 kémnő, akik a társadalom legkülönbözőbb osztályából kerültek ki. Volt közöttük:

2 nagyhercegnő,
14 hercegnő és marquise,
47 grófnő és bárónő

s ezenkívül egész sor miniszter, nagykövet, politikus és katona felesége és női hozzátartozója. Voltak világhírű nevek, de voltak erkölcsileg igen kétesek is.

A kémkedésben a gyermekeknek és a serdülő fiatalságnak is szerepet juttat az ellenséges hírszerzés, mely a fiatalság meggondolatlanságára, kalandvágyára, kíváncsiságára, leányoknál a hiúságra épít.

1916-ban Wolhyniában az oroszok kivonulása után behatoltunk egy faluba. A honvédek a csaknem üres faluban egy 10—12 éves fiúcskát találtak, nagy sírás-rívással elmondotta, hogy apját az oroszok elvitték katonának, anyja eltűnt és most nincs senkije. A derék honvédek szíve megesett a szerencsétlen gyermeken, etették, felruházták és maguk közé fogadták.

Egy szép napon a század kedvence eltűnt. Nagy volt a sajnálkozás az eltűnt fiúcska sorsa miatt. Hetek múlva a század egyik honvédjét rohamkiképzésre egy távolabbi faluba vezényelték. A honvéd az eltűnt kisfiút a rohamszázadnál találta. Kérdezősködött egyik rohamszázadbeli bajtársától, hogy került a fiú oda s megtudta, hogy a gyerek ugyanezt a mesét adta elő ott is. A honvéd jelentést tett parancsnokának, aki a fiút elővette és kikérdezte. Hosszas faggatás után bevallotta, hogy az oroszoktól kémkedésre kapott megbízást.

Évekkel ezelőtt az egyik repülőtéren egy 15—16 éves gyereket igazoltattak, amint a repülőgépek jelzéseit jegyezgette. A tettenérés alapján egy bizottság a gyermek szüleinek lakásán házkutatást tartott.

A bizottság megállapította, hogy mind a gyermek, mind a szülei igen rendes, vallásos, kispolgári család, külföldi összeköttetéseik nincsenek. A gyermek négy polgárit végzett, igen értelmes és feltűnő érdeklődést mutatott a repülés iránt. Ennek tudható be, hogy a repülőgépek jelzéséről rendszeres előjegyzést vezetett.

A gyermek három füzetet adott elő, melyben mintegy 200 gépet és azok jelzéseit tartotta nyilván, sőt még vázlatai is voltak. Időszerű sorrendben csoportosította a repülőgép típusokat, azok nemzetisége szerint. A rajzok a valóságot megközelítőleg tüntették fel a különböző gépeket. A gyermek a repülő szakkifejezésekben is eléggé otthonos volt.

A gépjelzések nyilvántartása határozottan rendszeres munka volt. Benne voltak azok a gépek is, amelyeket akkoriban, mint teljesen új típusú gépeket külföldről kaptunk.

A nyilvántartásban egy 12—13 éves barátja volt a segítőtársa. Az adatokat részben a repülőtér szélén játszadozva, részben a hangárok ablakain beleskelődve szerezték meg.

Bár jelen esetben a gyermekek ártatlan tevékenységet fejtettek ki, mégis rá kell mutatni arra, hogy a nyilvántartás tökéletessége az ellenséges hírszerzés kezében igen értékes adatokat szolgáltatott volna.

•

Egyes államokban a hivatásos — talán úgy is mondhatnók: vérbeli — kémek hosszú kiképzésen mennek keresztül, hogy a tőlük megkívánt nehéz feladatokat teljesíteni tudják.

A kémszolgálat nagymestere az 1914—18-as háború előtt a cári Oroszország volt. A kémkedésre, és a belföldi forradalmi szervek felderítésére igen nagy súlyt helyeztek s rengeteg pénzt költöttek. Ekkor vált-szállóigévé a „guruló Rubel!" Valóságos kémrajok lepték el Galicia területét s Németország keleti határait, de nyomát találjuk ennek Kárpátalján és a Felvidéken is.

Szovjet-Oroszország semmivel sem maradt a cári Oroszország mögött. Talán még túl is tett rajta. 1—3 évig tartó tanfolyamot — már szinte akadémiát — állított fel kémeinek, hírszerzőinek a kiképzésére. A kiképzendőket nagy körültekintéssel választják ki. Felvételi szabály, hogy a pályázónak független embernek kell lennie, akit a valóságban senki és semmi sem köt, csupán a parancs.

Az iskolába felvett sarjadéknak pontos életrajzot kell magáról adnia, mely műveltségének fokmérője. A hírszerzőtől megkövetelt életrendi szabályok: legyen mindenkor ura saját érzelmeinek és lépésének, legyen ereje ahhoz, hogy minden szenvedélyt csirájában el tudjon fojtani. A női nemmel való érintkezést az alkohol élvezetét és a játékot csupán a kitűzött célhoz vezető útnak és a szükséges kapcsolatokat megszerző eszköznek szabad tekinteni. E szórakozások elől nem szabad teljesen elzárkózni, hanem következetes tervszerűséggel, óvatossággal és oly fokig szabad azokba belemenni, hogy a kellő gyakorlatra szert tegyen és elsajátítsa mindazon lehetőségeket, melyek ezekből működése közben céljai elérésére adódhatnak. Feltétlen és vak engedelmesség, ki kell vetkőzni minden emberi érzésből, mert csak ezzel érhető el teljes függetlenség és szabadság.

10 napig a jelölteket hármas csoportban egymástól elkülönítve oktatóik felügyelete alatt iskolázzák. Az oktatók különösen megbízhatók. A csoportoknak egymással érintkezni nem szabad, azok teljesen külön vannak elhelyezve. Az oktató hallgatóival egyenként külön-külön foglalkozik.

Ez az előkészítés. Ezt követi egy felvételi vizsga.

Az iskola a rátermettség szerint 1—3 évig tart.

A kiképzés két nagy csoportra oszlik:

A) *Gyakorlati kiképzés.*

Ide tartozik: boxolás, vívás, lovaglás, úszás, csel-gáncs (dzsiu-dzsizu), kerékpározás, gépkocsihajtás, repülőgépről való megfigyelés, fényképezés, stb. A gyakorlati kiképzés alatt megtanulják a:

a) *behatolás művészetét.* Ez felöleli a tetőcsatornákon, kötélen, falon, kerítésen való mászási gyakorlatokat. Biztonsági záraknak szerszámokkal felnyitását, ajtó- és ablaktáblák zajtalan kivágását, kasszafúrást, kéz- és lábnyomok eltüntetését, szóval mindazt, amit egy úgynevezett jó betörőnek feltétlenül ismernie kell;

b) *önmentés művészetét.* Ide tartozik a hirtelen eltűnés gyakorlása, pl. ruhafogasok, fák, bokrok mögé, házakban, utcákon, stb. ló- vagy gépkocsi gyors átfestése a felismerhetetlenségig; egyéb menekülési lehetőségek gyakorlása, mint pl.: padló felszakitása, kémény-nyílások kibővítése, vasrácsok átfűrészelése és hasonlók;

c) *az átalakulás (transzformálás) művészetét.* Ez felöleli: a haj- és bajuszviselet gyors megváltoztatását, arcfestés és maszkirozást, álruhába öltözködést, tehát a külalak gyors megváltoztatását. Saját kézírás megváltoztatását, idegen kézírás utánzását, jelegzetes személyek aláírásának elsajátítását, hivatalos pecsétek hamisítását, írógépek és nyomdai betűk jellegzetességének gyors felismerését stb.;

d) *a megsemmisítés művészetét,* vagyis hogyan kell embereket nyomtalanul láb alól eltenni, pl. megfojtani, megmérgezni, leszúrni, vegyszerekkel elkábítani; robbanó szereket (bombák, pokolgépek, stb.) elkészíteni, elhelyezni, dobni, lőfegyvereket használni; gyujtogatás céljából egyes anyagokat alkalmazni, stb.

B) *Elméleti kiképzés.*

Ide tartozik:

a) *Politikai földrajz.* Ama államok politikai viszonyainak ismerete, melyek a kém működése szempontjából tekintetbejönnek. . Városismeret térképalapján tanulmányozva.

b) *Forgalmi földrajz.* Vasút, vonat, hajó, távbeszélő összeköttetések ismerete; menetrendek tanulmányozása és gyors áttekintése.

c) *Kriptográfia.* Rejtjelzés és a rejtjelmegoldás művészete. Vázlatkészítés, rajzolás, amivel olyan adatokat rögzít a kém, melyeket be nem avatott nem ismer fel. Pl.: erődítés vázlata egy lepkerajzban, falevélben, stb.

Rejtjelzés különféle rejtjelkulcsokkal, vegytinta használata, előhívók használata. Apróhirdetések, levelek, számlák és hasonló feltűnést nem keltő érintkezési lehetőségek felhasználása kémjelentések leadására.

d) *Nyelvismeretek elsajátítása,* orosz, lengyel, angol nyelveken kívül lehetőleg még egy világnyelv megtanulása.

e) *Tánc-, zene-, énekoktatás,* az általános műveltség emelése céljából, mert hiszen a kémnek igen előkelő, nagyműveltségű emberekkel is érintkeznie kell.

f) *Nyomozás, kiszimatolás, lélektan,* stb.

Az iskola sikeres elvégzése után minden szovjet ügynök új nevet kap az új névre szóló személyi és utazási okmányokkal. Ezután emlékezetébe kell vésnie több kérdésből és feleletből álló jelszót, hogy előre nem látott esetekben bizalmi emberekkel szemben, akik őt nem ismerik, igazolhassa magát.

Jó pár évvel ezelőtt Franciaországban nagy port vert fel Kutjepov volt orosz fehérgárdista tábornok nyomtalan eltűnése. Hiába volt a francia rendőrség minden fáradozása, a legszigorúbb nyomozás sem vezetett eredményre. Pár évvel ezelőtt Burcev ismert orosz újságíró azt állította, hogy Kutjepovot a GPU emberei tették el láb alól. Az emberrablást állítólag úgy hajtották végre, hogy Kutjepovtól telefonon álnéven találkozást kértek azzal, hogy autót küldenek érte. Kutjepov gyanutlanul beszállt az autóba, amelyben a GPU emberei ültek. Ezek kloroformos vattát szorítottak az arcára és azonnal megkötözték. Állítólag nem akarták Kujepovot meggyilkolni, hanem élve Moszkvába akarták szállitani. Kutjepovot azonban túl sokáig akadályozták a légzésben s igy meghalt az autóban. A GPU emberei igazolni akarták Kutjepov elfogatását és ezért a holttestét egy nagy kosárba csomagolták és mint diplomáciai csomagot futár útján Moszkvába juttatták, ahol a holttestet elégették. De még tovább mentek. Állitólag mindazokat, akik az emberrablásban részt vettek, egymásután Moszkvába rendelték, s hogy elnémítsák őket, agyonlőtték.

*

Ugyancsak pár évvel ezelőtt történt, hogy Reiss Ignácot, a G. P. U. európai szervezetének egyik volt vezetőjét, Lausenne mellett Pully községben meggyilkolva találták. Reisst minden körülmények között el kellett tenni láb alól, mert túlsokat tudott a G. P. U. viselt dolgairól.

Reiss már párisi tartózkodása alatt megérezte, hogy valami készül ellene s ezért családjával együtt Svájcba, ismeretlen helyre távozott. A G. P. U. ügynökei rengeteg pénzt költöttek, hogy Reiss tartózkodási helyét felkutassák. Két leányt is alkalmaztak. A társaság több utat tett meg repülőgépen Hollandia, Franciaország és Svájc között. A kutatás eredményre vezetett. Egyik leány találta meg Reisst. Azzal a mesével, hogy ő is Stalin elől menekül, Reissnek és feleségének a bizalmába férkőzött. Reiss annyira bízott a szintén orosz származású leányban, hogy meghívására gondolkozás nélkül elment vele egy autó sétakocsizásra. A leány az autóban ülő férfiakat mint jó barátait mutatta be. Vidám beszélgetésben telt az idő. Az út egy hegyszakadék mellett vezetett el. Reiss a gépkocsiból kihajolva a hegyszakadék szépségeire hívta fel a figyelmet, amikor a leány rákiáltott:

Áruló!

*

A következő pillanatban Reiss testét és koponyáját három golyó járta keresztül.

Érdekes ennél az esetnél is, hogy valamennyi szereplőnek lassan nyoma veszett.

Tudjuk, hogy az angol titkos szolgálat keze mindenhová elér. A hírszerzésre óriási szervezetet épitettek ki s erre rengeteg pénzt is áldoznak. Nem túlozunk, ha azt mondjuk, hogy Anglia óriási birodalmának fennmaradását jól működő hírszerzőszolgálatának is köszönheti.

Az angol hírszerző szolgálat hatalmas hálózatát az egész világra kiterjesztette. Beférkőzik mindenhová s igy a központ: az „Intelligence Service" minden megmozdulásról és rezzenésről értesül, ami az angol világhatalmat érdekelheti. A hírszerző szolgálatnak, — hivatásos kémein kívül —, óriási önkéntes hadserege van, ebbe tulajdonkép beletartozik minden állampolgár. Anglia talán az egyedüli ország a világon, ahol a hírszerzést (kémkedést) nemzeti és becsületbeli kötelességnek tartják. Büszke az az angol állampolgár, aki hazájának e téren szolgálatot tehet.

Egy angol közmondás mondja: „Jogos vagy jogtalan, első a hazám!" E közmondás végig húzódik az angol állampolgár életén s érvényesül minden téren.

*

1916 tavaszán egyik angol hadikikötőből egy régi cirkáló futott ki, hogy a német partokon felderitést végezzen. Alig hagyta el néhány mérföldre a kikötőt a hajó belsejében robbanás történt és a hajó elsüllyedt. A hajó személyzetéből senki sem menekült meg.

Azaz, hogy mégis! A hajó elsüllyesztése tulajdonképpen azt a célt szolgálta, hogy az angol hírszerző szerv két olyan embert állíthasson a szolgálatába, akik a hivatalos veszteség kimutatás szerint a hajón voltak és elpusztultak. A tengerészeti minisztérium annak rendje és módja szerint meleghangú részvéttáviratot intézett a hozzátartozókhoz.

A hírszolgálatba beszervezett két ember felszállt ugyan a hajóra, de mielőtt az elindult volna, észrevétlenül el is hagyták.

A két ember más névre szóló igazolványt kapott, a modern kozmetika segitségével pedig arcukat is megváltoztatták. Igy most már nem volt semmi akadálya annak, hogy a látszat szerint meghalt két embert fontos hírszerzési feladatra alkalmazzák.

Az egyik a háború befejezése után szülőfalujába hazament, nevét az elesett hősök emléktábláján találta. Szülei alig ismerték fel. Soha senkinek sem mondotta el, hogy hol töltötte el a hajó elsüllyedésétől hazatértéig elmúlt időt.

*

Angliában sem találomra választják ki és alkalmazzák a kémeket, hanem gondos megválogatás után kerülnek rendszeres és alapos kiképzés alá.

A titkos szolgálatnak a magas iskolája — kémakadémiája — Davashire grófságban, egy kis falu környékén, a nagy világtól elzárva, az úgynevezett „Fekete Kastély"-ban működik az Intelligence Service irányitása alatt.

Az iskola hároméves. Tanmenete hasonló, mint a Szovjet hírszerző iskoláé. A felvételre jelentkezőket erkölcsi, értelmi és testi tekintetben alapos vizsgálatnak vetik alá s csak a minden tekintetben megfelelők kerülnek be az iskolába.

Az iskola első két esztendeje a testi nevelésre helyezi a súlyt, mint: úszás, vívás, boxolás, birkozás, lovaglás, mászás fákra és tetőkre, csatornákon, különböző fegyverek használata stb. Titkos folyósókon, pincékben tanitják meg a növendékeket arra, hogy a legkülönbözőbb helyzetekben megőrizzék lélekjelenlétüket. Valóságos akrobatákat nevelnek belőlük.

Emellett a növendékek elméleti kiképzésben is részesülnek, mint: kémia, fizika, haditudomány, fényképezés, titkos írás, rejtjelzés, történelem. Tanulnak idegen nyelveket, — főként keleties eket, — amelyeket oly tökéletességre kell fejlesztenilk, hogy még a tájszólásokon sem érezzük meg, hogy nem annak a nemzetnek szülöttei. Tökéletesen kell beszélniük a francia, német, olasz nyelveket. Tanítják a különböző társaságokban való biztos fellépést, mozgást, hogy kell paraszttal beszélni a korcsmában, úriemberrel a kaszinóban. Megtanulnak táncolni, kártyázni, luxus autót vezetni, lovat befogni és hajtani. Szóval minden helyzetben meg kell állaniok a helyüket.

A harmadik esztendőben gyakorlati munkára kerül a sor. Apróbb kis feladatokat, megbizásokat hajtanak végre.

(Folytatjuk.)

HÁROM ÉRDEKES NYOMOZÁS

Irta: FINTA IMRE százados.

II.

A DOBÓZI SZÁNDÉKOS EMBERÜLÉS.

(5. közlemény.)

Amikor e nyilvánvaló hazugságokat Nagy Mária elé tárták a nyomozást végző csendőrök, tovább is hazudozni próbált, miközben állandóan ellentmondásokba keveredett. Állandóan tagadta, hogy özv. Kapásnét ő ölte volna meg. Az elébe tárt egyes bizonyitékokra vagy nyilvánvaló hazugsággal válaszolt, vagy pedig nem felelt, hanem a fejét tagadólag rázta és sirt.

Megvizsgálták Nagy Máriának a bűncselekmény idején viselt ruházatát és egyéb tárgyait. Több ruhadarabján vérre gyanús nyomokat fedeztek fel, amelyekre vonatkozóan elismerte, hogy azok valóban származhatnak vértől, de részben saját vérzésétől, részben pedig az általa levágott baromfiak vérétől. Sertésvágásnál is résztvett e ruházatban és a vérnyomok — szerinte — onnan is származhattak.

Nagy Mária a cselekmény elkövetésétől a kikérdezéséig eltelt két nap alatt kezet egyszer sem mosott. Igy feltehető volt, hogy a kezén olyan vérmaradványok találhatók, melyek a sértettől származnak. Ezért körmei alól és a körömházak zúgából a piszkot gondosan kikaparták és biztositották. A helyszinen, a szoba agyagpadozatán, mezitlábas lábtól eredő elmosódott véres lábnyomokat is találtak a csendőrök, amelyekről feltehető volt, hogy azok Nagy Mária véres, mezitlábas lábától erednek. Miután nevezett a kérdéses idő óta a lábát sem mosta meg, a lábait hosszabb ideig tiszta, hideg vizben áztatták és amikor a lábai megtisztultak, a vizet egy sűrű szövésű, tiszta fehér ruhán átszürték s a fennmaradó szennyet biztositották. Ezek után az emberölés idején viselt ruházatát, továbbá a kezéről és lábáról származó szennyet megvizsgálás és szakvéleményadás végett a csendőrség bűnügyi laboratóriumának felterjesztették és annak megállapitását kérték, hogy:

a) a ruhadarabokon látható vérgyanús foltok valóban vértől származnak-e?,

b) ha a foltok vértől származnak, úgy az embervér, vagy más élőlény vére?,

c) a vér az áldozattól, a gyanúsitottól, vagy egy harmadik személytől származik-e?,

d) az egyes ruhadarabokon vagy a szennyeződésekben esetleg talált vér honnan ered?

Az összehasonlítások megejthetése végett felterjesztették továbbá az elhalt testéről levett fehér

alsóbluzt, amely annak vérétől volt szennyezett, továbbá egy üvegcsében a Nagy Máriától orvos által vett vérmennyiséget.

Nagy Mária lakásán házkutatást tartottak, melynek során mindent a legaprólékosabban átvizsgáltak a csendőrök, mert nem tudhatták, hogy a tárgyak melyike származik esetleg néhai özv. Kapásnétól. Így sikerült a házkutatás során a konyha egyik szegletében teknővel eltakart lim-lomok alatt egy kissé nedves, összehajtogatott állapotban levő, fekete ráncos szoknyát találni. A szoknyán több helyen nagyobb terjedelmű, vérre gyanús nyomot fedeztek fel. Nagy Mária albérletben lakott özv. Jámbor Gábornénál, testvérével: Láb Ferencné Nagy Lidiával együtt. A kérdéses fekete szoknyát a házbelieknek felmutatták a csendőrök, de valamennyien kijelentették, hogy a szoknya egyikőjük tulajdonát sem képezi és azt ezideig még sohasem látták. Így azt sem tudják, hogy Nagy Máriáé lenne. Nagy Mária kijelentette, hogy a szoknya az övé. 1940. október 25-én vásárolta Gyulán egy zsibárus asszonytól és úgy tartogatta a lakásán, hogy senkinek sem mutatta meg. Az volt a szándéka, hogy egy ruhát csináltat magának abból és csak akkor mutatja meg nővérének és özv. Jámbor Gábornénak. Állítása szerint a szoknyát november hó 9-én — amikor egyedül volt otthon — kimosta és a padlásra kiterítette, onnan november 11-én lehozta és a találási helyére tette. Hogy miért dugta a kimosott szoknyát a piszkos lim-lom alá, arra azt adta elő, nem akarta, hogy a házbeliek meglássák, mert az abból készítendő ruhájával meg akarta őket lepni. A szoknyán talált vérgyanús foltokra pedig egyszerűen kijelentette, nincs tudomása arról, hogy azok vértől származnának és mily módon s mikor kerültek a szoknyára.

Részletes személyleírást adott arról az állítólagos zsibárús asszonyról, akitől a szoknyát vásárolta. Járőr ment Gyulára a zsibárus asszony felkutatása végett. A járőr tűvé tette egész Gyula városát, de a leírt zsibárus asszonyra mégsem tudott ráakadni, azon egyszerű oknál fogva, mert az nem is létezett. Amíg a járőr Gyulán járt, a többi csendőr a szoknya ügyében Dobozon folytatta a nyomozást. Sikerült is megállapítani, hogy Nagy Mária október 25-én valóban volt Gyulán, mert e napon lopás miatt terheltként a gyulai kir. törvényszék előtt állott, amikoris 3 hónapi fogházra ítélték. Megállapították továbbá, hogy az október 25-i gyulai útjára elkísérte Nagy Máriát Pálos Ilona dobozi lakos is, aki ugyancsak vele együtt tért vissza Dobozra. Pálos Ilona és több más tanu révén is megállapították, hogy Nagy Mária ez alkalommal egyáltalán nem járt a zsibáru piacon, semmiféle szoknyát nem vett Gyulán és Dobozra semmiféle csomagot nem hozott, tehát a szoknyára vonatkozó előadása is valótlan. Megállapították továbbá azt is, hogy az előtalált szoknyához hasonlót Dobozon szoktak viselni, de csak a nagyon öreg asszonyok, mint amilyen özv. Kapásné is volt. Feltehető volt tehát, hogy a szoknya özv. Kapásné tulajdonából származik. Annál inkább is vélelmezhető volt ez, mert néhai ruhái között több, az előtalálthoz hasonló szabású és azonos nagyságú szoknyát találtak a csendőrök. Miután a szoknyán vérre gyanús nyomokat fedeztek fel, azt Nagy Mária többi ruházati tárgyaival együtt megvizsgálás végett szintén felküldték a csendőrség bűnügyi laboratóriumába.

A csendőrség bűnügyi laboratóriuma a ruhadarabokat megvizsgálta, de minthogy vér egyáltalán nem volt kimutatható, azok bakteriológiai vizsgálatát a laboratórium mellőzte, a többi felküldött tárgyakat, a gyanusítottól vett vért, körömés lábpiszkot vegyvizsgálat végett a m. kir. Pázmány Péter Tudomány Egyetem Bakteriologiai Intézetébe küldte, melynek válasza a következő volt:

1. A sértett vére az „AB" csoportba, míg a gyanusított vére az „A" csoportba tartozik.

2. A barna kötött kabáton, a szürke színű fejkendőn, a szürke színű alsószoknyán, a kékmintás fejkendőn, a szürkés színű alsószoknyán, a kékmintás festőkötényen, 1 pár barna csíkos női harisnyán, az 1 pár papucson és gyanusított mezitelen lábairól lemosott piszokban embervért kimutatni nem sikerült.

3. A fehérvirágos bordó női ruhán, a fejkendőn, az ujjatlan női kabáton és a gyanusított körme alól kikapart piszokban sikerült embervért kimutatni.

Minthogy sértett és gyanusított vére nem egy és ugyanazon vércsoportba tartoznak, a további vegyelemzés során megállapítást nyert, hogy

a) a fehérvirágos bordó női ruhán, (melyet a *gyanusított a bűncselekmény elkövetése idején viselt)* talált vér az „AB" csoportba tartozik, tehát csakis a sértett vére lehetett,

b) a gyanusított tulajdonát képező: egyik fejkendőn, az ujjatlan női kabáton és gyanusított körme alól származó piszokban talált vér pedig az „A" csoportba tartoznak, tehát csak gyanusítottól származhatnak.

Ezzel megdőlt a gyanusított ama védekezése, hogy a vérnyom állattól származik.

Mindezekután nevezettet még egy részletes és behatóan kikérdezés alá vonták. A sorozatosan elébetárt és általa semmivel meg nem cáfolható bizonyítékok súlya alatt — és nem utolsó sorban az emberséges bánásmód hatására — beismerő vallomást tett. Előadta, hogy november hó 12-én 10—11 óra közötti időben lakásáról eltávozott azzal, hogy elmegy a teljesen egyedül lakó özv. Kapás Istvánnéhoz, miután az már több ízben is üzent neki. Lakásáról való távozása előtt magához vett egy porcellán csészét azzal a szándékkal, hogy abban az ebédhez tejfölt fog hozni. Ezt a csészét a háziasszonyától, özv. Jámbor Gábornétól kölcsönkért világos színű fejkendőbe kötötte. A fejkendőre azért volt szüksége, mert túrót is szándékozott hozni és azt abba kötötte volna. (Özv. Kapásnénál azonban annyit időzött, hogy vásárlási szándékáról lemondott és éjjel 24 óra tájban történt hazatérésekor a csészét üresen vitte haza.) A délelőtt hátralevő részét özv. Kapásnéval együtt, annak lakásán töltötte beszélgetéssel. Kb. 13 óra tájban özv. Kapásné kenyeret adott neki enni, annak elfogyasztása után pedig 1—1 pohárka szilvapálinkát ittak. Ő azután hozzáfogott, hogy özv. Kapásné harisnyáit megfoltozza. Eközben beállított oda Vass Mihály dobozi lakos, aki egy egész sütőtököt hozott özv. Kapásnénak. Vass kb. 1 óra hosszat volt özv. Kapásnénál, akivel a tök megsütéséről, tökmagolajról és cserépvásárlásról beszélgettek. Míg Vass ott volt, ő a harisnyák javítását befejezte és azokat felhúzta özv. Kapásné lábára, majd elment Nagy László fűszereshez özv. Kapásné

részére cukrot vásárolni. Amikor a fűszerestől visszatért, Vasst még mindig a lakásban találta beszélgetve. Vass nemsokára eltávozott és ő is vele ment, két kék zománcozott kannát vive magával a kútra. A kút közeléig együtt mentek, ott Vass elvált tőle. A két kannát a kútnál megtöltötte vízzel és visszatért özv. Kapásné lakására. Amikor a kútról visszatért, kissé fázott és ezt megemlítette özv. Kapásnénak, aki erre ismét egy kis pohárka szilvapálinkát adott neki. Ugyanekkor özv. Kapásné is megivott egy kis pohárkával. Egy ideig még a szobában tartózkodva beszélgettek, amikor megjelent ott Magyar Lajosné — özv. Kapásné egyik szomszédja —, aki kenyérdagasztó teknőt akart kölcsönözni, de mivel özv. Kapásné teknőjét kicsinek találta, nem vitte el. Magyarné csupán rövid ideig tartózkodott a lakásban. Távozása után ő a konyhát feltakarította, majd özv. Kapásné azt mondta neki, hogy fel kellene szedni a kertben a zöldséget. Erre kezébe vette a konyhában, a kamraajtó mellett talált ásót és a kertbe kimenve hozzáfogott a zöldséguásáshoz. E munkát kb. 1 óra hosszat folytatta, amikor özv. Kapásné azt mondta, hogy mivel már sötétedni kezd, hagyja abba az ásást. A felásott zöldséget amelyet kissé meg is tisztított, bevitte a konyhába és ott a földre tette, az ásót pedig visszatette a helyére. Ezután mindketten bementek a lakószobába, ahol beszélgetni kezdtek. Nemsokára özv. Kapásné egy kis pohárka szilvapálinkát ivott és neki is adott egy félpohárnyival. Ezzel a pálinkásüveg teljesen kiürült. Ezután hurkát és héjjában sült burgonyát ettek. A pálinkától a lábai kissé elszibbadtak és „kicsit húzott" a feje.

Az evés befejezése után leültek a tűzhely mellé. Beszélgetés közben az elfogyasztott pálinkától kissé ittasnak látszó özv. Kapásné élesen bírálni kezdte a mai leányokat s reá is csúnya és sértő megjegyzéseket tett. Ő tiltakozott a vádak ellen, szó szót követett, az igen felingerült özv. Kapásné kiabálni kezdett s kijelentette, hogy ilyen nőszemélyt nem tűr a házában, takarodjék azonnal haza. Erre azt felelte, hogy nem megy, mert van ő is olyan becsületes ember, mint özv. Kapásné. Erre az öregasszony felállt a kemence padkájáról és az evés befejezése óta a kezében tartott késsel feléje közeledett és fenyegetőleg felemelte, mire ő elkapta a kést és a kemence padkájára dobta. Özv. Kapásné tovább kiáltozta, hogy azonnal takarodjon ki, majd puszta kézzel egy ízben mellbelökte őt. Viszonzásul ő is mellbelökte özv. Kapásnét, mire az öregasszony elesett és a szobában levő egyik oleándert és a mellette levő kannát fellökte. Özv. Kapásné feltápászkodott, ismét mellbelökte és sértő szavakkal tovább kiáltozott, hogy a házából azonnal takarodjon ki. Őt is elfogta az indulat és felkapta azt a zsámolyt, amelyen előbb özv. Kapásné a mezitlábas lábát tartotta és azzal egy ízben fejére ütött, amitől a földre zuhant, körülbelül ugyanarra a helyre, ahonnan az imént felkelt. Körülbelül 5—10 perc mulva ismét feltápászkodott és feléje közeledve, őt tovább szidalmazta, de ekkor már csak motyogott. Az öregasszony feje erősen vérzett és vére a ruhájára és a földre csorgott. Amint feléje közeledett, már csak támolygott és a gyengeségtől csaknem összeesett. Ő megint mellbelökte, mire a földre zuhant, arra a helyre, ahol meg is halt. Ekkor az ülőkét (zsámolyt) ismét felkapta és azzal egymás után két ízben a földön hanyatt fekvő öregasszony fejére ütött. Ekkor még nem vesztette el egészen az eszméletét, mert az egyik karját védekezőleg az arca elé tartotta, úgy, hogy az ütések nem csak a fejét, de a karját is érték. Néhány percig figyelte még a hörgését, majd körülnézett, hogy mit tulajdonítha el. A székek egyikére elhelyezett ruhadarabok közül egy sokráncú, fekete szoknyát magához vett, már távozni készült, amikor eszébe jutott, hogy özv. Kapásné esetleg még magához térhet. Megnézte és megállapította, hogy még életben van. Erre megijedt, hogy fel fogja jelenteni. Ezért elhatározta, hogy az öregasszonyt megöli. A kést, melyet előzőleg a kemence padkájára dobott, kezébe vette s a földön hanyatfekvő asszony mellé térdelt, annak felsőtestét a bal könyökével nagy erővel a földhöz szorította és a kést egy ízben a nyakába szúrta. Mivel azonban úgy vélte, hogy ezzel még nem okozott halálos sérülést, ezért teljes erejéből fokozta annak mellkasára gyakorolt nyomást és a kést most már másodizben is, de az előbbinél jóval mélyebbre beledöfte a nyakába, közvetlenül a gége tájékára. Látta, hogy az asszonynak csak a szája mozog már, mintha levegő után kapkodna és érezte, hogy az eddig erőt kifejtő test hirtelen elernyed. Ezekből a jelekből úgy vélte, hogy özv. Kapásné rövid időn belül bizonyosan meghal. Megfigyelte, hogy hörgése lassan megszűnt s nem kapkod már levegő után.

Erre a kezében volt véres kést az asztal felé eldobta, a fekete ráncos szoknyát magához vette, a petróleumlámpát hozzáérés nélkül elfujta és a lakószobából eltávozott. Távozáskor a lakószobából a konyhába nyíló ajtót, annak közepére erősített húzóvasnál fogva, maga mögött berántotta, de nem emlékszik arra, hogy az ajtó kilincsre is becsukódott volna. A konyhából az udvarra vezető ajtót is csak behúzta, de kilincsre nem tette be. Az udvarra érve a kezeit, melyeket véresnek érzett, a porcelláncsésze bekötéséhez használt fejkendőbe beletörölte az eltulajdonított fekete ráncos szoknyát összehajtotta és a mellén-hátán összekötött fekete berliner kendője alá rejtette. A kiskapu zárában a kulcs belülről benne volt, azzal a kaput kizárta, a kulcsot kivette, majd a kaput kissé kinyitva, a kulcsot a zárba kívülről beledugta és kilépett az utcára, figyelve, hogy nem jön-e valaki. Mivel az utca teljesen néptelen volt, a kaput maga mögött kilincsre becsukta, a zárat bezárta és a kulcsot a zárból kivéve, a kapu felső gerendájára tette.

Megemlítette, hogy vitatkozásuk közben hallotta, hogy a lakószobában levő falióra hatot ütött, amikor pedig a házból távozva, a református templomhoz ért, a toronyóra hetet ütött. Ebből folyólag úgy vélte, hogy özv. Kapásnét $^{1}/_{4}$19 és $^{3}/_{4}$19 óra közötti időben ölhette meg.

Özv. Kapásné házától a Rákóczi- és Batthyány-utcákon keresztül a református templomig ment, majd a Kossuth-téren és a Horthy Miklós-utcában járkált körülbelül 24 óráig, miközben öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott, mert ráeszmélt tette következményeire. Járkálása közben több egyénnel találkozott, de ezek közül csak Répás Károly községi rendőrre emlékszik. Több ízben is elindult, hogy a békéscsabai úton kimegy a Kőrös-hídhoz és onnan beleveti magát a folyóba. Ennek végrehajtá-

sához azonban részben nem volt elegendő bátorsága, másrészt pedig sajnálta két kicsiny gyermekét elhagyni. E tétovázása miatt járkált főleg a Horthy Miklós-utcában, amelynek folytatásában van a Kőrös hídja. Többször elhatározta, hogy mégis végez magával és ezért el is indult a híd felé, de amikor egy darabig jutott, mindig visszafordult, mert érezte, hogy nincs lelkiereje ahhoz, hogy szándékát végre is hajtsa.

Amikor a Kossuth-téren és a Horthy Miklós-utcán járkált, akkor még mindig a vállkendője alatt volt a sértett fekete szoknyája. Járkálása közben igen eltelt az idő, és az eső is esni kezdett, ezért elhatározta, hogy hazamegy. Mivel az utcákon már senki sem járkált, vállkendője alól a szoknyát kivette, hogy kezeit, melyek már nagyon fázták, váltogatva a vállkendője alá rejthesse. A szoknyát egész hazáig kezében fogva vitte. Mire a lakásáig ért, a zuhogó esőtől úgy a rajta volt ruhája, mint a kezében vitt szoknya megázott. Hazaérve, a ráncos szoknyát a konyha egyik sarkába támasztott teknő alatt levő lim-lom közé dugta és többé elő sem vette. A házbeliek nem tudhattak a szoknya öltlétéről. A szoknyát a házkutatás alkalmával ugyanazon a helyen találták meg a nyomozást végző csendőrök, ahova azt november 12-éről 13-ára virradó éjjel hazaérkezésekor tette.

Tagadta, hogy a bűncselekményt mással együtt, másnak bíztatására, vagy mással összebeszélve követte volna el. Előzetesen ennek elkövetésére semmi szándéka nem volt. A szoknya eltulajdonításának terve is csak ott a helyszínen fogant meg benne.

Védelmére előadta, hogy özv. Kapásnét azért lökte fel és ütötte fejbe a zsámollyal, mert az kezdte el a lökdösődést és gyalázkodást, ami miatt rendkívül felingerült lelkiállapotba került. Megölésének gondolata is csak akor támadt benne, amikor látta, hogy özv. Kapásné feje erősen vérzik és attól tartott, hogy ha nem öli meg, akkor feljelentheti őt. Mivel pedig a szoknyát mindenképpen szerette volna, eltávozásakor magával vitte.

Védelmére előadta még, hogy indulatának kiváltódásához hozzájárult az is, hogy előzőleg kevés szilvapálinkát ivott, ami — nem lévén szeszesitalhoz szokva — kissé a fejébe szállt és fokozta egyébként is könnyű ingerlékenységét.

Cselekményét nagyon megbánta, bűnhődni kíván.

Kijelentette, hogy az előző kikérdezései alkalmával azért tagadott konokul és hazudozott az elébe tárt terhelő bizonyítékok dacára is, mert abban reménykedett, hogy így a nyomozás nem tudja megállapítani az ő tettességét. Ezt különösen a két kis gyermeke miatt szerette volna elérni, továbbá, mert nagyon szégyelte, hogy a község lakossága előtt kitudódik, hogy özv. Kapás Istvánnét ő ölte meg.

Tanulság.

A nyomozást végző járőrök igen megfontolt és alapos munkát végeztek. Nem tévesztették szemelől azt a szabályt, hogy a nyomozásnak a helyszínről kell kiindulnia s a helyszín minden adatát alaposan kihasználnia. Az első útbaigazítást itt is az adta meg számukra, hogy felkutatták a lámpa üvegén levő színes ujjnyomot és a helyszínen talált többi ujjnyommal együtt azonosítás végett az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalba küldték. A gondos munka fontos tárgyi bizonyítékot eredményezett, mert az értesítés így szólt: „Özv. Kapás Istvánné dobozi lakos sérelmére történt szándékos emberölés színhelyén talált használható helyszíni ujjnyomok egyike Vass Mihály dobozi lakos jobbkéz hüvelykujjától, a többi Nagy Mária napszámosnő balkéz hüvelyk- és mutatóujjától származik."

Az ismeretlen tettes kilétére nézve a helyszínen gyűjtött adatokból helyesen következtetett a járőr arra, hogy a tettes a viszonyokkal ismerős egyén lehet. Ennek folyományaként helyes volt a háló szűkítése azok körül, akik néhait ismerték, hozzá jártak és valami kapcsolatuk volt vele (személyi, anyagi, stb. érdek).

A hazudozó gyanusított beismerésre bírásánál igen fontos szerepet játszott a csendőrök türelme, emberséges bánásmódja és az a körülmény, hogy a gyanusított előadásainak és alibi igazolásainak helytállóságát gondosan ellenőrizték s így állandóan a gyanusított elé tárhatták hazudozásait, ami végre is megtörte.

Jó munka volt a házkutatás is, melynél nem kerülte el a járőr figyelmét az áldozat vizes szoknyája, egyik legfontosabb bűnjel.

Helyes volt, hogy a járőr igénybevette szakemberek segítségét is, amikor a gyanusított azt állította, hogy a ruháin levő vérszennyeződések saját vérétől, vagy baromfi, esetleg sertés vérétől származhatnak. A járőr tudta, hogy a szakértők tudása a tudomány mai állása mellett meddig terjed, s milyen kérdésekre fog feleletet kapni. Helyesen tette tehát fel a kérdést, amikor annak megállapítását kérte, hogy:

a) a ruhadarabokon látható vérgyanus foltok valóban vértől származnak-e?

b) ha a foltok vértől származnak, úgy az ember-vér-e, vagy más és milyen élőlény vére?

c) a vér az áldozattól, a gyanusítottól, avagy egy harmadik személytől származik-e?

d) az egyes ruhadarabokon levő vér az *a)—c)* alatt kérdezettek melyikétől ered?

Ebből a célból a járőr mind az elhalt, mind a gyanusított véréből is küldött fel összehasonlítás végett vért az Országos Bírósági Vegyészeti Intézethez.

A járőr a helyszínen egy vérnyomos boton és más tárgyakon ősz hajszálakat talált. Ezeket is szakértő kezébe juttatta, mert tudta, hogy a szakértő megmondja, hogy:

a) a talált képlet haj, szőr, avagy növényi rost,

b) a képlet embertől vagy állattól származik-e?

c) ha embertől, milyen testrészéről vált le,

d) milyen korú embertől származott,

e) miképpen vált el a testtől,

f) vajjon valamennyi hajszál *egy* embertől származott-e?

Ez utolsó kérdés eldöntése végett az elhalt fejéről hajmintát vett és azt is felküldte vizsgálat végett.

Az alapos munka mindig meghozza az eredményt. Tanulságul a dobozi gyilkosság nyomozásánál ezt kell leszögeznünk. A gyanusított itt hiába tagadott és igyekezett félrevezetni a járőröket. Be kellett látnia, hogy a csendőr nyugodt alapossága és biztos tudása napfényre hozza az igazságot, nem tehetett mást, be kellett vallania bűnét. (Folytatjuk.)

HALOTTAINK

Illés Ferenc szegedi V. kerületbeli törzsőrmester, 1944 február 24-én Dunavecsén meghalt. Ugyanott temették el. 1934 április 1. óta szolgált a testületben. A II. oszt. Legénységi Szolgálati Jellel és az Erdélyi Emlékéremmel volt ellátva.

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:

Békési Mihály törzsőrmester (VI. ker.), 1899—1911-ig szolgált,

Butyka Dénes főtörzsőrmester (VI. ker.), 1902—1914-ig szolgált,

Grósz István főtörzsőrmester (VI. ker.), 1873 október 16-tól 1878 december 31-ig a volt osztrák csendőrségnél, 1881 szeptember 7-től 1903 február 28-ig pedig a m. kir. csendőrségnél szolgált,

Haraszti János alhadnagy (IV. ker.), 1896—1929-ig szolgált,

Havas Mihály törzsőrmester (IV. ker.), 1922—1943-ig szolgált,

Szoboczky József főtörzsőrmester (VII. ker.), 1891—1913-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Kitüntetés adományozása. *A Kormányzó Úr Ő Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával nyugállományba helyezésük alkalmából *adományozni* méltóztatott a **Magyar Ezüst Érdemérmet:** *Czifra István* alhadnagynak (V. ker.) a közbiztonsági szolgálatban általában, de különösen szakaszparancsnoki minőségben az alárendelt legénység nevelése és oktatása terén kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért, *Tóth Sándor* irodai alhadnagynak (V. ker.) hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen irodai segédmunkási minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálatáért; a **Magyar Bronz Érdemérmet:** *Németh János* II. irodai alhadnagynak (V. ker.) hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen irodai segédmunkási minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálatáért.

Nemzetvédelmi Kereszt adományozása. *A Kormányzó Úr Ő Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával az alább felsoroltak részére, a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedetek elismeréseként a **Nemzetvédelmi Keresztet** *adományozni* méltóztatott: *Fésüs János, Juhász István,* vitéz *Mester Miklós* és *Rétvári János* alhadnagyoknak, *Jánosi Márton* szv. alhadnagynak, *Kohári István* és *Csik Ferenc* I. főtörzsőrmestereknek, *Kasléder János* ny. á. főtörzsőrmesternek, *Száraz András* törzsőrmesternek, *Incze László, Jónás Imre,* vitéz *Kovács Pál, Maklári Mihály, Mari András, Moldvai István* és *Pálosi László* ny. á. törzsőrmestereknek, *Antalka János* ny. á. őrmesternek, *Ivanics József* csendőrnek.

Névváltoztatás. *Szepcsik Gyula* g. százados családi nevét a m. kir. belügyminiszter úr határozatával *Szebenyi* névre változtatta át.

Dicséret. *A m. kir. honvédelmi miniszter úr* **okirati dicsérő elismerésben** részesítette: *Várbiró György* és *Görgey Kálmán* századosokat, a m. kir. gödöllői csendőr őrkülönítményen 1943. évben beosztott tiszti minőségben teljesített kiváló és eredményes szolgálatukért.

A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataikért **okirati dicsérő elismerésben** részesítette: *dr. Csongor János* főhadnagyot, *Pálfy János* (III. ker.), *Csete Béla* (VIII. ker.) törzsőrmestereket, *Szegő Ferenc* (VI. ker.) őrmestert, *Vigh Imre* (VI. ker.) és *Hajnal Sándor* I. (VIII ker.) csendőröket.

A szombathelyi III. kerület parancsnoka **csapatparancsnoki dicsérő elismerésben** részesítette *Gerendás Ottó* főhadnagyot, mert mint a tanászlóalj oktatótisztje a kiképzés, oktatás és hazafias nevelés terén kimagasló eredményt mutatott fel.

A kassai m. kir. honvéd haditest parancsnoka **okirati dicsérő elismerésben** részesítette a kassai VIII. kerületben: *Jászai Árpád* őrmestert és *Bokor Pál* csendőrt, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával az ellenség előtt tanusított kiváló magatartásukért.

Szolgálati Diszérem odaítélése. *A m. kir. honvédelmi miniszter* úr odaítélte a **Szolgálati Diszérmet** 35 évi tényleges szolgálati idejüknek betöltése alkalmából: *Kopácsi István* törzsőrmesternek (VI. ker.) 1944. március 1-ével *Buzás Sándor* alhadnagynak (VIII. ker.) 1944. március 6-ával *Székely János* irodai alhadnagynak (III. ker.) 1944 március 15-ével.

Kerületi parancsnoki okirati dicsérő elismerésben részesültek *a szombathelyi III. kerületben:* Mészáros István I., Buzás Kálmán, Vőcsei István, Kovács Ferenc IV., Imre József, Horváth József VII., Boros Jenő, Simon János I., Móricz István, Samu Vince főtörzsőrmesterek, Kővári Antal, Kerekes János, Fejes József, Csizmazia Endre, Fülöp Lajos, Angyal Ferenc II., Fehér Gyula I., Szabó József I. törzsőrmesterek, Havasi József fvsz. törzsőrmester, Élő János, Szabó Pál III., Kiss György őrmesterek; *a szegedi V. kerületben:* Kovács Imre IV. csendőr; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Váli Tóth János, Máté Sándor, nemes mezőpanitz Barabási Sándor, Halmos András, Tóth Sándor IV., Nagy György I., Szabó Pál III., Fekete Lajos, Fülöp Péter, Karmazsin Imre, Kertész József I., Losonczy József, Hevesi Gábor, Molnár Pál, Kiss László, Hordós Gyula, Takács Károly főtörzsőrmesterek, Brinzej László, Fias József, Pető Lajos I. törzsőrmesterek, Nagy Imre II., Sobonyai István, Rigó Sándor, Kosaras József, Parragi József, Sáfrány Elek, Mészáros András, Fülöp Sándor I., Bagó Sándor, Körtési Ferenc, Pázmán András, Gőndöcz József, Végvári Sándor, Somfalvi József, Tábor Lajos, Suba Lajos, Molnár János III., Buzás István, Tánczos Imre, Gvarmati Ferenc, Szászi Márk, Széplaki Lajos, Farkas Mihály II., Kukorelli Antal, Kiss Mihály, Sándor Ferenc I., Ónodi János II., Jászfi József, Harmat Sándor, Bánkuti József és Nagy István III. őrmesterek.

Kerületi parancsnoki nyilvános dicséretben részesültek *a szombathelyi III. kerületben:* Dobos Ferenc főtörzsőrmester, Tóth Gyula I. törzsőrmester, Szak Viktor, Darabos Ferenc, Poroszlai Antal, Kovács István III., Rábavölgyi László, Fehér Kálmán, Kelemen András, Hegedűs József, Erős József, Bolcsó Barnabás, Perjési József, Répcevölgyi Ferenc, Botfai Ferenc, Csik István, Szolnoki Lajos, Várszegi Lajos, Széles István, Várkuti József, Halmosi Ferenc, Tölgyes János, Szabó István II., Kazinczy Béla, Bérczes István, Takács Péter, Ipolysági Ferenc, Magyar István II., Pécz Sándor I. őrmesterek, Varga Lajos I., Kemenesi Imre, Békei Béla, Keszthelyi József csendőrök; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Balázsfi Gyula, Dunai Antal, Szabadkai János, Varga Mihály II., Horváth Lajos IV., Hetényi Henrik, Gondi Emil, Bajnai Lajos, Benkő József, Fazakas Sándor, Magyar József, Gácsi János, Fenyves János II., Gál Jenő, Pető Mihály, Tóth Zoltán, Kosó Mihály, Koroknai István, Gérl Jenő, Kispál István II., Pintér István II., Béni György, Izsák István, Kocsis Béla, Kozár Czyrill, Seres Sándor, Keszeli Ádám őrmesterek, Körösényi József és Vrábel György csendőrök. (A következő számunkban folytatjuk.)

A hősi halált halt Kulifai József csendőrt, aki 1943 augusztusában Ujverbász község határában partizánok ellen vívott tűzharcban esett el, folyó hó 27-én helyezték Piské

községben örök nyugalomra. Özvegy édesanyja kívánsága az volt, hogy fiát szülőföldjén temessék el, ezért Ó- és Ujverbász község kihantoltatta és saját költségén hazaszállíttotta. A község küldöttsége kísérte haza a halottat, akit a sírnál *Rejtő Gyula* ujverbászi adóügyi jegyző búcsúztatott meghatóan szavakkal és ő adta át az anyának a Magyar Ezüst Érdemérmet hadiszalagon, melyet *Kulifai* csendőr önfeláldozó szolgálataiért kapott. *Kulifai* csendőrt díszszakasz kísérte utolsó útjára. A pécsi csendőrkerületet a pécsi osztályparancsnok képviselte.

Csendőrségi Közlöny, *8. szám.* Honvéd személyek légoltalmi kötelezettségei. Főtiszt-helyettesek öltözete. Hegyi vadász zászlóaljak, illetve hegyi alakulatok öltözete és megkülönböztető jelvényei. Híradócsapat részére rendszeresített hajtóka kötelező viselési időpontjának módosítása. Pincédi őrs áthelyezése Paripás községbe. Tanalakulatokhoz beosztott tisztek gyakorló ruházattal ellátása. — *9. szám.* Munkaszolgálatos egyének, illetőleg osztagok tiszteletadása. Gazdasági munkástoborzás és a gazdasági munkavállalkozás újabb szabályozása. Magasabb havizsold és csendőrségi pótdíjfokozatokba való besorolása a csendőr legénységi egyéneknek. Cs.—4. jelzésű „Utasítás a m. kir. csendőrség nyomozó alakulatai számára" c. szolgálati könyv helyesbítése. Zsoldkönyvekkel való eljárás. Földi erők fegyvereihez és lövegeihez használható karbantartó anyagok helyes elnevezése és használata. Képviselőházi őrség öltözetének módosítása, illetve meghatározása.

Előadás az „Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület"-ben. 1944 március 17-én (pénteken) „A 9. könnyű hadosztály harcai 1942—43. évben". Vetített képekkel. Előadó: vitéz Oszlányi Kornél vezérőrnagy. Az előadáson csakis az O. T. K. tagjai, vagy meghívottak jelenhetnek meg. (Hölgyek nem.) Az előadás 18 órakor kezdődik.

Csendőrjárőr halálos balesete. A dédai őrs állományába tartozó *Vrabel György* és *Benedek Ágoston* csendőrökből állott járőrt március 6-án 2 óra 50 perckor Déda-Alsórépa között a vasútvonalon egy tehervonat halálra gázolta.

Megszökött a fogoly. *A cservenkai* őrs állományába tartozó *Kis-Pál Vilmos* őrmester és *Batár János* csendőrből állott járőr őrizetéből Lakatos József sorozatos lopás miatt elfogott cigány, február 25-én, Cservenka községben megszökött. Nevezettet az őrs még aznap elfogta.

Orvlövész csoport megsemmisítése. Február 23-án a reggeli órákban, Csurog községben egy 5 fős orvlövész csoport az őket igazoltatni akaró községi rendőrre több eredménytelen lövést tett, majd elmenekült. A nyomon üldöző zsablyai őrs legénysége, a kivezényelt csendőr és honvéd karhatalommal karöltve, az orvlövész csoportot megsemmisítette. Négy orvlövészt agyonlőttek, egy megadta magát. Egy honvéd súlyosan, egy könnyebben megsebesült. Csendőr nem sérült meg.

Szélhámosok garázdálkodása. Február 22-én 22—23 óra között Kahán Jakab nagyszőllősi lakos lakásán megjelent két ismeretlen ember, akik magukat az ungvári csendőr nyomozóalosztály polgári ruhás járőrének mondták. Ezután az egyik kiment az udvarra, a másik pedig a lakásban és a padláson házkutatást tartott azzal az indokkal, hogy Kahán zugkereskedelmet folytat. Ennek során különböző ruhanemű, egy zsebórát és 80 pengő készpénzt magához vett, majd mindketten eltávoztak. Kahán kára 690 pengő.

Ezrednap. A volt cs. és kir. 4. huszárezred március 26-án, *Makón* ezrednapot tart. Az ünnepély sorrendje: 9 órakor gyülekezés a Korona vendéglő nagytermében. 10 órakor a belvárosi ref. templomban istentisztelet, utána a templomfalán elhelyezett hősi halott emléktábla megkoszorúzása. 11 órakor a rk. templomban szentmise, utána az ezred hősi halottai emlékművének, majd a városi hősi emlékmű megkoszorúzása. 13 órakor bajtársi ebéd a Korona vendéglő nagytermében. Kérjük a m. kir. csendőrség kötelékében szolgálatot teljesítő volt 4-es huszár bajtársainkat, jelenjenek meg ünnepünkön, ha a szolgálatuk megengedi.

vitéz *Pálffy István.*

Távbeszélő hívószám változás. Az ungvári csendőr nyomozóalosztály távbeszélő hívószáma 450-ről Aut. 30—15-re változott.

Adomány. Porcsalmy Albertné érmihályfalvai lakos, az érmihályfalvai őrs lelkiismeretes nyomozásának elismeréseként 50 pengőt küldött a csendőrségi jutalmazási alapra. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

Budapesten tisztek részére vacsora. Az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület (O. T. K.) Budapest, IV. ker. Váci-utca 38. szám alatti székházában levő vendéglő — különösen a nőtlen tisztek nehéz vacsora-ellátási helyzetére való tekintettel — f. évi március hó 1-től, az O. T. K. összes rendes tagjainak (kizárólag saját személyükre) a hét minden napján egytálételes „tiszti vacsorát" szolgáltat 2.50 P árban és 12% kiszolgálási díj ellenében. Ezt a tiszti vacsorát a vendéglő csakis az O. T. K. tagsági igazolvány vagy vasúti arcképes igazolvány felmutatása ellenében szolgálja fel.

A Kihágások és Felsőbirósági Határozatok című II. kötete elsőrendű, teljes vászonkötésben még kapható. Csendőrök részére kedvezményes ára 10 P. A kötet magában foglalja a gazdasági, kereskedelemés iparrendészeti, közoktatásügyi, honvédelmi és pénzügyi kihágásokat. *A Kihágások Kézikönyve* II. kiadása már elfogyott. Megrendelhető még nagyobb tételben is. *A Rendőri Kihágási Büntető Eljárás és Elvi Jelentőségű Határozatok* c. 500 oldalas mű I. kiadása, ugyancsak elsőrendű teljes vászonkötésben. Csendőrök részére kedvezményes ára 10 P. Postaköltség fizetendő. A megrendeléseket a szerzőhöz: *Tusnády Élthes Gyula dr.* miniszteri tanácsoshoz (Budapest, XI., Fadrusz-u. 4. IV. 2.) kell intézni.

A Magyar Szárnyak legújabb száma közli a Magyar Aero Szövetség jelentkezési felhívását haderőnkivüli kiképzésre. A pályázati határidőt március 31-ig meghosszabbították. Dósa József százados az Ilovszkoje körüli harcokról és vitéz Szentgyörgyi törzsőrmester — legeredményesebb tiszthelyettes pilótánk — légigyőzelmei titkáról számol be. Nagy Béla őrnagy, a világháború legsikeresebb magyar vadászrepülője, ittebei Kiss József halála eddig még nem tisztázott körülményeit ismerteti, újabb hiteles források alapján. Vitéz Járomy Árpád százados folytatja az ifjúságnak írt cikksorozatát. A műszaki anyagból kiemelkedik a Mosquito gyorsbombázó részletrajza, amelyből mindenki megismerheti egy korszerű kétmotoros bombázógép fontosabb alkatrészeit. Érdekes cikket találunk még a lapban, a világ repülőhíreiről, a repülőgépek fegyverzetéről, felismeréséről, a magyar sportrepülésről, sok képet repülőinkről és sok más érdekes anyagot. Közli a lap a kassai repülőakadémiáról való felvétel tudnivalóit is. A Magyar Szárnyak legújabb számának ára 1.— P. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII., Király-u. 93) küld.

Alkalmazás. Taksony községnél pénztár-ellenőri munkakörben nyugdíjas csendőr azonnal alkalmazást kaphat. A pályázók sürgősen érdeklődjenek levélben a községi előljáróságnál.

Felhívás! *Antalics József* csendőr tiszthelyettes nejét, szül. *Miklós Arankát* keresi hagyatéki ügyben a pestszentimrei r. k. plébánia hivatal.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Ujvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. főtörzsőrmester, Rákosszentmihály, József-utca 74.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. *A budapesti I. kerületben:* Sipos Miklós csendőr 15 P 88 f, **Tarcsi Lajos, Ronás György csendőrök együtt 78 P**, Koroncai József főtörzsőrmester 5 P, Besenyei János őrmester, Nyakacska Mihály próbacsendőr együtt 5 P, Koncz János csendőr 12 P 71 f; *a székesfehérvári II. kerületben:* Lepedán István csendőr, Czank Sándor próbacsendőr együtt 24 P 85 f, Gyimesi János, Ács János csendőrök együtt 2 P 50 f, Solymosi Mihály őrmester 17 P 72 f, Tölgyesi Ferenc főtörzsőrmester 2 P 80 f, Kiss Pál, Párkány József csendőrök együtt 4 P 26 f, **Markó József őrmester, Kósa Kálmán, Hargitai Ferenc, Pap Dénes csendőrök együtt 100 P 37 f**, Tóth Ferenc törzsőrmester, Molnár István próbacsendőr együtt 6 P 78 f; *a szombathelyi III. kerületben:* Pénzes Mihály főtörzsőrmester 2 P 98 f, Szomjas László, Szarka Pál csendőrök együtt 4 P 97 f, Faggyas Imre őrmester, Vörös Imre csendőr együtt 33 P 17 f, Török Sándor őrmester 4 P 04 f, **Kovács Gyula II. csendőr, Imre János próbacsendőr együtt 90 P 98 f**, Máté Sándor főtörzsőrmester, Orbán József II. próbacsendőr együtt 9 P 95 f, Rábavölgyi László főtörzsőrmester, Gál József csendőr együtt 19 P 85 f, Kántor István törzsőrmester, Kóródi Miklós csendőr együtt 9 P 90 f, Chapó József, Kisfaludi Mátyás csendőrök együtt 35 P 82 f, Orosz Dániel csendőr, Katona János próbacsendőr együtt 23 P 53 f, Fehér Gyula törzsőrmester, Tompos Ferenc csendőr együtt 35 P 86 f; *a pécsi IV. kerületben:* Janka István törzsőrmester, Horváth Ferenc csendőr együtt 49 P 55 f, Janka István törzsőrmester, Horváth Ferenc csendőr együtt 9 P 85 f, Kőszirtes János, Nagy Emil csendőrök együtt 22 P 35 f, Molnár Károly, Nagy János, Császár Gábor csendőrök, Törő Gyula próbacsendőr együtt 33 P 86 f, **Tarnóczi János főtörzsőrmester 37 P 30 f**, Tar Lajos törzsőrmester, Szabó István próbacsendőr együtt 39 P 73 f; *a szegedi V. kerületben:* Nagy János, Tormás Imre csendőrök egyenkint 3 P 12 f, Kormányos József törzsőrmester 3 P 31 f, Romvári György csendőr 1 P 32 f, Lévai Ádám törzsőrmester, Fehér László csendőr egyenkint 6 P 94 f, **Döbrei József csendőr, Volosinovszky György próbacsendőr egyenkint 73 P 47 f**, Molnár Sándor, Magyar Sándor, Fodor András, Lukács Gyula csendőrök egyenkint 2 P 50 f., Fekete Imre csendőr 4 P 98 f, Lapu József csendőr 4 P 97 f, Nagy Károly főtörzsőrmester, Erdei Imre csendőr egyenkint 67 f, Agoston László törzsőrmester 4 P 95 f, K. Kiss Antal főtörzsőrmester, Mohos József, Raffai János, Zsolnai Antal, Molnár József, Lukács Gyula csendőrök egyenkint 2 P 50 f., Fodor András csendőr 5 P., **Takács István törzsőrmester, Sipos Imre csendőr egyenkint 37 P 20 f**, Székely Antal főtörzsőrmester, Kalapos Mihály csendőr egyenkint 7 P 14 f, Harmat István törzsőrmester, Kiss Vilmos próbacsendőr egyenkint 7 P 68 f, Varsányi Antal törzsőrmester ,Katona Péter csendőr egyenkint 4 P 95 f, Galambos Kálmán törzsőrmester, Cs. Szabó Pál próbacsendőr egyenkint 2 P 48 f, Mészáros János csendőr 5 P, Csizmadia Antal csendőr 2 P 50 f, Kovács Antal próbacsendőr 10 P, Lakatos András csendőr 7 P 50 f; *a debreceni VI. kerületben:* Kapás József főtörzsőrmester, Kisutcányi József őrmester egyenkint 6 P 70 f, **Nagy István, Balogh Árpád csendőrök egyenkint 37 P 70 f**, Balogh István, Ökrös Imre csendőrök eegyenkint 4 P 72 f, Boros János főtörzsőrmester, Barcza Pál csendőr egyenkint 4 P 22 f, Gál Ferenc csendőr 2 P 98 f, *a miskolci VII. kerületben:* Kocsis József, Besenyi Lajos csendőrök együtt 6 P 60 f, Tőzsdei András őrmester, Szalai Sándor próbacsendőr együtt 92 f, Deák Ferenc törzsőrmester, Illés Mihály próbacsendőr együtt 7 P 42 f, Balogh István főtörzsőrmester, Vigh István próbacsendőr együtt 19 P 70 f, Láng Gusztáv törzsőrmester, Máté Miklós csendőr együtt 4 P 57 f, v. Csontos András, Dudás József csendőrök együtt 12 P 90 f, **Kiss Pál főtörzsőrmester, Kulik Miklós csendőr együtt 34 P 70 f**, v. Tóth Imre, Sándor Ferenc őrmesterek együtt 34 P 70 f, Nagy Lajos III. főtörzsőrmester, Takács Ignác, Dőcs Dániel őrmesterek együtt 13 P 68 f, Csorba György, Duda István csendőrök együtt 16 P 74 f, Nagy Lajos III. főtörzsőrmester, Herczegkuti Antal, Erős János őrmesterek, Nagy János próbacsendőr együtt 14 P 88 f, **Illés F. Márton csendőr 39 P 70 f**, Mátramindszenti őrsparancsnokság 10 P, Polgár Lajos őrmester, Kassa György csendőr együtt 5 P, **Ózdi őrsparancsnokság 165 P 26 f**, Fügedi István, Jusztiesi Jenő csendőrök együtt 16 P 66 f; *a kassai VIII. kerületben:* Szabó Pál, Nógrádi Sámuel csendőrök egyenkint 60 f, Kósa György főtörzsőrmester 2 P 28 f, Somogyi Pál, Fánzs József csendőrök egyenkint 45 f, Péderi István, Gajdos Bertalan csendőrök egyenkint 09 f, Veres András főtörzsőrmester 4 P 34 f, Magyar Sándor csendőr 2 P 80 f, Dókai József csendőr 07 f, Orosz Béla csendőr 08 f, Mosolygó György főtörzsőrmester 10 f, Fekete Sándor csendőr 11 f, Csapó János csendőr 1 P 46 f, Szővérfi Dénes, Bollnecz György csendőrök egyenkint 12 f, Mátis János, Fekete János csendőrök egyenkint 1 P 27 f, Török Ferenc főtörzsőrmester 1 P 20 f, Nagy Károly őrmester, Nyikos János próbacsendőr egyenkint 10 f, Novák János csendőr 3 P 05 f, Kerepesi Antal, Hugai Boldizsár csendőrök egyenkint 5 P, Szabó László őrmester, Kacsó Sándor próbacsendőr egyenkint 2 P 50 f, Kocsog Pál csendőr 7 P 82 f, Horváth István, Kiss Pál őrmesterek egyenkint 8 P 29 f, Lantos János ny. á. főtörzsőrmester 2 P, Ozsvald Sándor próbacsendőr 2 P 18 f, Tóth Lajos IV. őrmester 12 P 41 f, **Szepesréti József, Földházi Vilmos őrmesterek egyenkint 31 P 41 f**, Szepesréti József őrmester, Bali István csendőr egyenkint 4 P 85 f, Szabó András őrmester, Dudás József próbacsendőr egyenkint 4 P 96 f, Rácz János őrmester, Földes Kálmán csendőr egyenkint 2 P 48 f, Legenyei Antal őrmester, Berta István próbacsendőr egyenkint 4 P 95 f, Urr Béla csendőr 2 P 88 f, Zsadányi János csendőr 2 P 48 f; *a kolozsvári IX. kerületben:* Horváth István II. őrmester, Simon Béla próbacsendőr együtt 5 P 96 f, Szenczy György őrmester, Polári Imre próbacsendőr együtt 5 P, Babos György, Csegődi András csendőrök együtt 2 P 90 f, Ratkos István, Varga Péter csendőrök együtt 58 P 05 f, Szabó Béla csendőr, Galbáry Jenő próbacsendőr együtt 9 P 92 f; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* **Takács Károly főtörzsőrmester, Fülöp Béla**

Ne irjunk elismerő és köszönő levelet áruk jó minőségéért, olcsó áráért stb., mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek hirverői semmiféle üzletnek!

Használjunk csendőrségi levelezőlapokat, mert művészi értékűek, olcsók és jövedelmüket az emlékbizottság a háborban és békében hősi halált halt csendőrök emlékének megörökítésére fordítja.

Csak kifogástalan árút

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, közöljék velünk kifogásaikat, hogy tagos panasz esetében törölhessük hirdetőink sorából az illető céget.

csendőr együtt 125 P 32 f, Béres Lajos, Almási Kálmán csendőrök együtt 9 P 92 f, **Kaszab Zsigmond, Lukács Peter csendőrök együtt 109 P 10 f,** Ötvös Lajos, Bálint Sándor csendőrök együtt 30 P 76 f, Nagy Imre, Czibók Vince őrmesterek együtt 7 P 53 f, Masa József őrmester 3 P 76 f, Csabai János őrmester, Fehér Ferenc csendőr együtt 76 f, Bustya Lajos, Fazekas Sándor csendőrök együtt 74 f, Polcz Lajos őrmester, László József IV. próbacsendőr együtt 1 P 04 f tettenéröl és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előléptek őrmesterré: *a szombathelyi III. kerületben:* Kristofori Gyula; *a pécsi IV. kerületben:* Dobai István, Földes Gyula csendőrök; **próbacsendőr szakaszvezetővé:** *a pécsi IV kerületben:* Németh István V., Vince István, Cs. Tóth István, Buzás Lajos, Markos József; *a szegedi V. kerületben:* Pridalkó Dezső, Riba István, Séra Ferenc, Rácz Endre, Burtics János próbacsendőr tizedesek.

Kinevezés. *A szombathelyi III. kerületben:* Csete Lajos alhadnagy *szárnyszolgálatvezetővé,* Adorján József főtörzsőrmester *őrsparancsnokká; a szegedi V. kerületben:* Gurmai Imre főtörzsormester; *a debreceni VI. kerületben:* Várnagy Mihály főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Virág András, Sasfalvi Károly főtörzsőrmester *alcsoportvezetővé; a kassai VIII. kerületben:* Császi Lajos, Kulcsár István főtörzsőrmester *őrsparancsnokká; a marosvásárhelyi X. kerületben:* Kolozsi István v. törzsőrmester *ideiglenes őrsparancsnokká* kineveztetett.

Véglegesitették az alábbi csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után: *a pecsi IV. kerületben:* Kaszás Imre; *a szegedi V. kerületben:* Juhász József II.; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Péntek Sándor csendőröket.

Házasságot kötöttek: *a székesfehérvári II. kerületben:* Mogyorósi József őrmester Fülöp Máriával Ercsiben, Almádi János őrmester Bialos Juliannával Császáron, Juhász Pál csendőr Gál Gabriellával Nagymácsédon; *a szombathelyi III. kerületben:* Debreceni Imre őrmester Raffay Rozáliával Borsfán, Szekeres Károly őrmester Kalnics Máriával Zákányon, Kovács Imre III. őrmester Sümegi Juliannával Nagybaráton, Mihálydeákpál Alajos csendőr Jávorics Annával Vépen; *a pécsi IV. kerületben:* Lakat Lajos őrmester Jámbor Máriával Németladon, Hunyadi István II. őrmester Szabó Ibolyával Bogádmintszenten, Fehér József IV. csendőr Kaminek Ilonával Igalon, Olasz József őrmester Koltai Margittal Nemesviden; *a szegedi V. kerületben:* Aranyosmaróti Béla őrmester Thész Radó Julianna Borbálával Ujkécskén, Sörös Pál őrmester Szabó Magdolnával Ocsán, vitéz Pál György őrmester Göczö Máriával Csantavéren, Hangal György csendőr Halász Szabó Eszterrel Szentesen; *a kassai VIII. kerületben:* R. Lengyel Péter főtörzsőrmester Deák Jolánnal Nyirbélteken.

Születés. *A székesfehérvári II. kerületben:* Bokor Béla törzsőrmesternek Ágnes Erzsébet leánya, Dusfi Ferenc őrmesternek Éva Ildikó leánya, Semsei László őrmesternek Éva Julianna leánya, Jóna Antal őrmesternek László Zoltán fia, Simon Gyula őrmesternek Gyula fia, Móri Ferenc őrmesternek Ferenc fia, Géczi József őrmesternek József fia; *a szombathelyi III. kerületben:* Horányi József őrmesternek József Ervin fia; *a pécsi IV. kerületben:* Farkas János I. őrmesternek Béla József fia, Sármezei Ferenc őrmesternek Ferenc János István fia; *a szegedi V. kerületben:* Mátrai József főtörzsőrmesternek Károly fia, Király Mihály csendőrnek Mária Valéria leánya, Forgó István őrmesternek István Balázs fia, Gerencsi Béla őrmesternek Béla fia; *a miskolci VII. kerületben:* Zsólya János őrmesternek Ilona leánya, Kispál András főtörzsőrmesternek Imre Zoltán fia, Sólyom József őrmesternek Emőke Jolán leánya, Hernádi János őrmesternek Katalin leánya; *a kassai VIII. kerületben:* Szakál Antal őrmesternek Antal fia, Dobó István őrmesternek István Béla fia, Csala Ferenc őrmesternek Ferenc fia, Nyiri Sándor őrmesternek Mária Magdolna leánya; *a kolozsvári IX. kerületben:* Gőcze Sándor őrmesternek Sándor Csaba fia; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Pintér Sándor főtörzsőrmesternek Ilona leánya.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt *nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.*

A kéziratot *a papirlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.*

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomatni **nem szabad őket.**

Közlemények **különnyomatát** *a nyomda a szerződésben megállapitott árszabás szerint készíti el.*

Minden hozzánk intézett levélre **a szerkesztői üzenetekben** *válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.*

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyeget mellékel.

Brunhuber udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.
Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, evezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

A HANGYA ÉRTED DOLGOZIK! MAGAD ÉS CSALÁDOD ÉRDEKÉBEN TÁMOGASD!

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK Villamossági Részvénytársaság BUDAPEST, VI., Teréz-körút 34.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a **„Csendőr Lexikon"** *rovatban feleltünk.*

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, irójukról és tartalmukról senkinek sem adunk fölvilágosítást.

Előfizetést *csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 18 pengő, nyugállományú csendőrlegénység részére pedig évi 12 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév.*

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok" 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámlájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

H. D. csö., Felbár. Bizalmasan érdeklődjék az illetékes őrsön vagy a községi elöljáróságon. Addig ne tegyen kötelező ígéretet, amig nem tudja a valóságot.

L. I. prbcsö. tds., Szolnok. A „kondíció" latin eredetű szó és a mai értelemben erőállapotot jelent. Emberre és állatra egyaránt használják, de ha pl. egy vonalait féltő, hízásra hajlamos nőnek mondaná, hogy „jó kondicióban van", bizonyára nem venné ezt bóknak.

I. L. 1896. Az őrsirodavezető is köteles résztvenni az oktatáson és kidolgozni az előírt iró-, számoló- és rajzfeladatokat. Egyébként a mai számunkban közölt „irodavezető" jeligés üzenetünk Önnek is szól.

T. Puszta. Leveléből úgy látjuk, hogy már házasságot ígért a leánynak. Ha valóban igy van, nem tehet mást, mint amit minden becsületes férfi hasonló helyzetben: állnia kell a szavát. A család anyagi helyzete ugyan nem rózsás, de a nősülés engedélyezésének ez nem lehet akadálya, ha a leány apja vagy valamelyik más hozzátartozója felajánlja az előírt havi 15 pengős, illetve ennek megfelelő értékű támogatást és azt rendszeresen fizetni is képes. Ez a támogatás a kelengyétől és bútorzattól függetlenül előírt követelmény.

Teke Ferenc ny. csendőr. Jelenleg nem tudunk ilyen elhelyezkedési lehetőségről, de kérelmét előjegyezzük s ha tudomást szerzünk megfelelő állásról, értesítjük. Egyedül erre azonban ne építsen, mert ez bizonytalan, érdeklődjék máshol is.

Tűzkereszt. Jelenlegi beosztási helye: Mátészalka, csendőr szárnyparancsnokság.

56000. Fűző használata mindig egészségtelen, terhesség idején pedig egyenesen lelkiismeretlenség. Büntetni azonban még akkor sem lehet, ha a magzat életképtelenségét idézi elő. Régebben általános divat volt a fűző viselése, az egészségvédelmi felvilágosító propaganda hatására azonban egyre kevesebben használják.

Gy. Sz. A közölt esetben az igazoltatott személyt el kell fogni, mert magatartásával lealázó módon sértegette a járőrt. (Szut. 312. p. 24. alp.) Sértést nemcsak szidalmazással, henem irással, rajzzal, mozdulattal vagy arcjátékkal is el lehet követni. A csendőrnek, mint az államhatalom képviselőjének, ügyelnie kell arra, hogy becsületét megtorlatlanul ne érje sérelem. Ebből következik azonban az is, hogy a csendőr se adjon okot, alkalmat arra, hogy gúnyolják.

Nyugdíj. Ilyen rendelet nem jelent meg. A rádióban közölt hírt nyilván félreértette.

Sz. I., Lemhény. Elmaradt nyugdíjának folyósitására nincsen jogalap. Kérelme nem vezetne eredményre.

99.999. A gépjármű-balesetekkel kapcsolatos felelősség kétirányú: büntetőjogi és magánjogi (kártérítési). A büntetőjogi felelősség mindig a vezetőt terheli, a gépjármű tulajdonosát vagy üzembentartóját nem. A vezető büntetőjogi felelősége is kétféle: közlekedésrendészeti és bűnvádi. Ha a vezető a közlekedésrendészeti szabályokat szándékosan vagy gondatlanságból nem tartja be, a 250.000/1929. B. M. sz. rendeletbe ütköző kihágásért felel, feltéve, hogy más büntetendő cselekmény nincsen. Ha azonban a gépkocsi vezetője akár a közlekedésrendészeti kihágással halmazatban, akár anélkül, sérüléses balesetet okoz, cselekménye gondatlanságból elkövetett könnyű testisértéssé, illetőleg súlyos testisértés vétségévé vagy bűntettévé minősül, — aszerint, hogy az okozott sérülés hány nap alatt gyógyul. A cselekményt azért kell gondatlanságból elkövetettnek tekinteni, mer a szándékosan okozott sérülés már nem baleset. A magánjogi felelősség abban áll, hogy a gépkocsi vezetője vagy üzembentartója kártérítéssel tartozik minden kárért, amelyet a gépkocsi okoz. A magánjogi felelősség is kétirányú: vétkességen alapuló és ú. n. tárgyi felelősség. Vétkességen alapul a magánjogi felelősség akkor, ha a baleset valakinek vétkes cselekménye vagy mulasztása következtében keletkezett. Ez a felelősség elsősorban azt a személyt terheli, aki a gépjárművet vezette és a bűntetendő cselekményt elkövette. Nem menti a vezetőt, ha a baleset előidézésében a sértett gondatlansága is közrejátszott vagy ha a baleset a sértett gondatlansága nélkül be sem következett volna. Ha a gépjárművet nem a tulajdonos (üzembentartó), hanem annak alkalmazottja vezette, vétkessége esetén elsősorban az alkalmazott kötelezhető kártérítésre. Ha ez a károsszeget megfizetni nem tudja, — a magánjog általános szabályai szerint — a gép-

A honvédelmi miniszter úr 115.750/eln. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékossági rendeletében az életbiztosítást is észszerű takarékosságnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ") a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKARÉKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságot (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrjóléti szempontból fontos akcióról az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny" adott értesítést.

MAGYAR PAPÍR ÉS IRÓSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT
SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.
TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-96-76

Egyenruházati cikkek
SZABÓ LÁSZLÓ-nál
BUDAPEST, IX., MESTER-U. 38. Pontos postai kiszolgálás.

PAPÍR, IRÓSZER
Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRUHÁZATI FELSZERELÉS
szükségleteinket szerezzük be
CSERFAI ISTVÁN-tól
BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.
Megbízható öskeresztény cégi • Pontos postai kiszolgálás.

Tichler János papíráru papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-179

jármű tulajdonosa (üzembentartója) köteles fizetni, mert a veszélyes üzem tulajdonosa vagy fenntartója akkor is felel alkalmazottjáért, ha a kiválasztásnál a kellő gondossággal járt is el. A tulajdonosnak (üzembentartónak) ezt a felelősséget nevezzük tárgyi felelősségnek. A tulajdonos (üzembentartó) egyedül felel a kérért, ha a baleset csak az ő hibájából keletkezett. (Pl. ha a gépjárómű szerkezeti hibáját a tulajdonos nem javittatta meg s a baleset e miatt következett be.) Sem a vezető, sem a tulajdonos (üzembentartó) nem felelős az ú. n. vétlen balesetért, tehát akkor, ha a baleset rajtuk kivülálló okból, kizárólag mások hibájából vagy oly váratlan körülmény vagy természeti erő folytán következett be, hogy azt a vezető a köteles gondosság mellett se háríthatta el. (Pl. ha a szórakozott gyalogjáró hirtelen és közvetlenül a gépjárómű elé lép.) Az adott esetben tehát a két gyermek elgázolásáért elsősorban a tulajdonos testvérének ismerőse felel, aki a gépkocsit vezette. Minthogy hajtási igazolványa nem volt, vétkességét és kártérítési kötelezettségét per esetén a bíróság feltétlenül megállapítja. Másodsorban — tárgyi alapon — a gépkocsi tulajdonosa felelős, de vele egyetemlegesen a testvére is. Más kérdés azután, hogy a kártérítést a három felelős személy (szavatos) közül melyiken lehet behajtani. Perjogi szempontból a sérülteknek szabadságában áll a polgári (kártérítés iránti) keresetet mind a három szavatos vagy ezek bármelyike ellen megindítani. Ebben a tekintetben a szavatosok vagyoni viszonyai az irányadók. Célszerűség szempontjából a gépkocsi tulajdonosa jöhet első helyen tekintetbe.

V. D. Olvassa el az 1943-as évfolyamunk 95. oldalán „Duna mentén" —, 221. oldalán „Kabátfalva" és 252. oldalán „B. J. Táp", jeligés üzeneteinket.

Nem értem. Falusi embernek nincs szalon szobája. A helyes elnevezés, amit az irodalom is elfogadott, a tiszta szoba. Így nevezi maga a magyar ember is.

Szekeres János v. főrm., Simontornya. A Csendőrségi Lapokat 1944. I/1-től kezdve címére megküldtük. Régebbi időre visszamenőleg nem tudunk küldeni lapokat, mert tartalék példányunk nincs. A lap megindítását előbb kellett volna kérnie, nem pedig 1 és ½ év eltelte után.

K. L. prbcső. szkv. Szil. Olvassa el lapunk március 1-i számának 169. oldalán „M. I. prb. csendőr Bárca" jeligés üzenetünket.

H. A. cső., Pusztamérges. A megrendelés módját minden számunkban közöljük, ettől nem térhetünk el.

6666. A vadászat fogalma alá tartozik minden olyan cselekmény, mely a gazdátlanul élő s így uratlan jószágnak minősülő vad elfogására, megszerzésére irányul. Ilyen értelemben a vadnak puszta kézzel elfogását is vadászatnak kell tekinteni. Bár a szabadon élő vad uratlan jószág, tulajdonba venni (megfogni, elejteni) mégis csupán az jogosult, akit a kérdéses területen a vadászati jog megillet. A leirt esetben a gazda a nyúl befogásával és háztartásában felhasználásával senkinek vadászati jogosultságát nem sértette meg, mert olyan területen ejtett vadat, ahol vadászatra jogosult nincsen. Cselekménye tehát nem ütközik tételes jogszabályba. A lakóházakhoz csatlakozó telkeken, kertekben ugyanis általában tilos a lőfegyverrel őzött vadászat, mert törvényes rendelkezések tiltják községben vagy annak közvetlen közelében a lövöldözést. Ha tehát ilyen helyeken nem szabad lőfegyverrel vadászni, ott vadászatra jogosult sem lehet. Felmerülhet még az a kérdés: elkövette-e a gazda a vadászatjövedéki kihágást azzal, hogy vadászjegy váltása nélkül ejtette el a nyulat? Szerintünk: nem, mert vadászjegy váltása csak lőfegyverrel s ezenkivül csak lóháton, vadászebekkel való vadászással hozható összefüggésbe.

Somogyi-telep. Polgári altisztek aranyszinű sujtást vagy díszt általában nem viselhetnek. A csendőrség polgári altisztjeit egyébként a közeljövőben egységes ruházattal látják el.

Sz. I., Szabadka. Ha a törvényesítés megtörtént, nemcsak jogosult, de köteles is természetes apja vezetéknevét használni.

Tatai gy. tanszázad. A MOSz.-fecskendőket — többek között — vitéz Pálmay Ferenc villamossági, műszaki és légoltalmi cikkek irodájánál (Budapest, VI., Vilmos császár-út 53.) lehet megrendelni.

Cserkut. Rendfokozata elismeréséhez két harctéri bajtársa igazolása is elegendő. Ha teheti, elsősorban volt tiszti előljáróit kérje fel erre. Az igazolás csak akkor fogadható el, ha a községi előljáróság előtt eskü alatt két tanú jelenlétében írják alá. Amennyiben tiszt az igazoló, elegendő, ha annak közvetlen előljáró parancsnoksága (állományteste) tanusítja a névaláírás hitelességét.

Alag. Az adatszolgáltatást ebben a tekintetben a m. kir. Hadilevéltár személyügyi osztálya végzi, (Budapest, I., Bécsi kapu-tér 4.) Kérjen személyesen vagy írásban kutatólapot és csekkürlapot az 1 pengő kutatási díj befizetésére. A kutatólapon egyébként minden szükséges tudnivalót megtalál.

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR
BUDAPEST,
IV. Deák Ferenc u. 7
Telefon: 182-980
Sürgönycím: MOKTÁR
14 fiók Budapesten és vidéken

Felten és Guilleaume
kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár rt.
Bowden lékpászmák és spirálisok
BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

Sport felszerelések szaküzlete
Maurer István
Bpest, VI., Teréz-krt 4. Tel: 224-894
A „BARROS SZÖVETSÉG" TAGJA

GYÜMÖLCSFACSEMETE
szükségletét már most biztositsa, amig a készlet tart.
HODÁCS növényiskolák-nál
BUDAPEST, III., FLÓRIÁN-TÉR 3. szám.
Telefon: 362-724.

Isten segits. Nem valószinű, hogy újabb felülvizsgálati kérelme meghozná a remélt eredményt. Az ilyen természetű betegség csak fertőzés útján keletkezhet, ami nem hozható szoros összefüggésbe a szolgálatteljesítéssel, már pedig ez — a vonatkozó szabályok szerint — előfeltétele a sérülési pótdíj engedélyezésének. Annak a körülménynek, hogy az első röntgenvizsgálatnál leletet nem állitottak ki, orvosi szempontból nincs jelentősége az ügy elbirálásánál.

Abony. Kérheti neve megváltoztatását a B. M. ürtól. Az eljárásra részletes tájékoztatást kap az 1943. évi február 1-i számunkban közölt 3. sz. lexikon-válaszban.

Dunapart. Volt elöljáróinak jelenlegi beosztása: volt osztpk.-a: Legfelsőbb Honvédelmi Tanács vezérkirkársága, Bp. I., Uri-u. 20. ezredes; volt vmk. pk.-a: Orosháza, 18. táb. tü. oszt., ezredes; volt vmk. pk. h.-e: Erődparancsnokság, Budapest, ezredes; volt oszt. sgt.-je: 2. hu. üteg, Szabadka, őrnagy; Vörös Tibor szds.: Hadiakadémia, Bp., X., Hungária-krt. 11.; Szarka Lajos szds.: II. hdt. psági, Székesfehérvár.

G. J. csö., Makó. Kisérje figyelemmel a Csendőrségi Közlönyben a beutalási feltételeket tartalmazó rendeletet és annak értelmében járjon el.

Hivatalos irón. Jelenleg nincs olyan általános rendelkezés, mely előírná, hogy a szakaszparancsnokok milyen színű irónt vagy tintát használjanak. Rendszerint kerületeken belül rendezik ezt a kérdést.

44.444. A zsidóktól igénybevett és kishaszonbérletbe kiadott földbirtokokon a vadászati jog hasznositását (bérbeadását) az Országos Földhitelintézet birtokpolitikai főosztálya (Budapest, V., gróf Teleki Pál-u. 7. sz.) intézi. Maga a haszonbérlet még nem ad jogcimet a bérlőknek a vadászati jog gyakorlására vagy értékesitésére.

D. S., Tornyospálca. A következő számunkban válaszolunk.

Irodavezető. Olvassa el 1941. évi február 1-i számunk 101. oldalán közölt azonos jeligéjű üzenetünket, abban részletesen válaszoltunk ezekre a kérdésekre. Hogy milyen iró-, számoló- és rajzfeladatokat kell kidolgoznia, az elsősorban attól függ: hányad-osztályú iró stb. Tanlmányozza át a Cs.—8. jelzésű utasítás 6—8. §-ait s ha még további felvilágositásra szoruina, forduljon őrsparancsnokához.

Vadvirág. Román eredetű. Megváltoztatása ajánlatos.

Sz. K. prb. csö. tiz. Tata. A pénz egyidejű beküldésével rendelhető meg.

1944. 1. A Csüsz. 195. pontjának 1. bekezdése világosan megmondja, hogy az „Orvosi vizsgálati könyv" csak az őrsön megbetegedett törzsőrmesterek és ennél alacsonyabb rendfokozatúak betegségének nyilvántartására szolgál. (Szut. 27. §.) Főtörzsőrmesterek megbetegedését tehát nem kell abba bevezetni, mert ők 3 napnál tovább tartó betegség esetén orvosi bizonyitványt kötelesek előterjeszteni. 2. Az új kiadású Csüsz. mellékleteiben előforduló egyes sajtóhibák helyesbitésére a közeljövőben sor kerül.

Dunamozgó. 1. Csomagok, böröndök átvizsgálása tulajdonképen nem egyéb, mint személymotozás, ennek pedig csak a Szut.-ban előirt esetekben és feltételek mellett lehet helye. (Csupán elfogottakkal és elővezetettekkel szemben vagy hatósági felhivásra; L! a Szut. 318. és 439. p.-jait). Az eljárását kifogásoló úrnak tehát általában igaza volt. A Szut. 297. pont d) alpontját tévesen magyarázza. Ez az alpont a már megtörtént bűncselekmények — vagy azok alapos gyanuja — esetére biztosit hatáskört a csendőrnek a nyomozás eredményességéhez szükséges intézkedésekre, de nem olyan egyszerű gyanunál, amikor büntetendő cselekményről még nem is lehet beszélni. 2. A választ megtalálja f. évi február 1-i számunk 95. oldalán „Havas fenyves" jeligés üzenetünkben.

Édes örökség. Próbálja meg a kérelmezését, a levelében leirt indokolással talán sikerül elnyernie. Tájékozásul közöljük, hogy a Háborús Emlékérem engedélyezése iránt előterjesztett kérelmek elbirálása az illetékes szerveknél — a háború okozta munkaszaporulat és fontosabb ügyek intézése miatt — hosszabb időt vesz igénybe, ezért gyors elintézésre ne számítson.

Megértés. A közeljövőben a csendőrség tisztviselői állományocsoportjának rendszeresitésére is sor kerül. A pályázati feltételeket a főtiszt-helyettesi állományocsoportéhoz hasonlóan teszik majd közzé. Irodai szakszolgálatosok a főtiszt-helyettesi felvételnél nem jönnek figyelembe, ilyenek tehát ne is pályázzanak.

N. A. csö., Rimaszécs. A figyelés megszervezésére a szabályzat csak elveket ir elő és nem merev sémákat. Az a fontos, hogy a figyelés minden irányban érvényesüljön, tehát hézagmentes legyen. Az teljesen mindegy, hogy a terepkutató-parancsnok figyel-e jobbra és előre vagy megfordítva, az a fontos, hogy egymás között megosszák a figyelési irányokat. Természetes azonban, hogy aki elöl halad, inkább beláthatja az előterepet, mint a hátrább lévő.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 18.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktára:
PALLADIS R.T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

ZONGORÁK
Pianinók
vétele, eladása, csere.
Részletre is.
REISSMANN IMRÉNÉ
Budapest, Rákóczi-út 55. szám.
TELEFON: 187-898 • KERESZTÉNY ORG

AJAX acélárukat
RÁBA teherautók, autobuszok, traktorok
Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, szerszám-, szerkezeti-, rugós-, csavaró-, acélok. Acélöntvények. Szürke öntvények. Csavar és szerszámáruk. Keskenyvágányú vasuti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkezetek. Hidak. Darak. Textilgépalkatrészek. Szekérkerekek. Rugók. Reszelők. Reszelő felvágás.
MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. SZ.

Lábizzadásnál használjon Molnár-féle Sudoránt
Bővebb leirás a Cs. L. márc. 1-i számában

EPEKŐBETEGEK próbálják ki a rég bevált „SPECOLITH" 2 epekő-teát.
Egy doboz 10 napi adag ára: — — — — — P 3·80 + 0·05
Megrendelhető a készitőnél:
ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra" gyógyszertára
Pestszentlőrinc, Üllői-út 175. Telefon: 342-340.